ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA
BUCUREȘTI

RAPORTUL PENTRU BUCUREȘTI 2016

• dezvoltare urbană • domeniu public și spațiu public •
• locuire și comunitate • patrimoniu cultural și identitate •
• guvernanță • calitatea arhitecturii •

CENTRUL DE INFORMARE
Filiala Teritorială București a Ordinului Arhitecților din România

iulie 2016

De ce este necesar un Raport pentru București? *

Aspectul divers și contrastant al Bucureștiului este asociat cu farmecul și unicitatea sa. Aceste caracteristici au constituit însă, în ultimii ani, **scuza predilectă pentru lipsa politicilor urbane**, paravanul în spatele căruia s-au ascuns incoerența de gestiune și incapacitatea administrativă. Scoaterea practicilor urbane din sfera arbitrarului şi integrarea lor într-o strategie axată pe dezvoltare sustenabilă, regenerare urbană și potențarea valorilor locale reprezintă astăzi o **chestiune de urgență**.

Raportul pentru București 2016 (RB16) este o inițiativă a Centrului de Informare al Filialei Teritoriale București a Ordinului Arhitecților din România, un document-pilot care oferă o perspectivă acoperitoare asupra capitalei, prin identificarea și sintetizarea problemelor urbanistice specifice, pe multiple paliere de analiză:

• dezvoltare urbană • domeniu public și spațiu public • locuire și comunitate

• patrimoniu cultural și identitate • guvernanță • calitatea arhitecturii •

Documentul se întemeiază pe contribuția participanților la Anuala de Arhitectură Bucureşti 2015 „Construind comunitatea" și demonstrează că activitățile la scară mică, în grupuri concentrate, pot fi mai eficiente decât marile proiecte orchestrate de puterea politică. Experiența directă cu **problemele punctuale și curente** ale capitalei a favorizat apariția unor **prime observaţii critice fundamentate** cu privire la guvernanța orașului din punct de vedere urbanistic și arhitectural.

RB16 propune o abordare constructivă: alocă fiecărui subiect identificat atât o detaliere a problemei, cât și o formulare a unor soluții posibile. Fiecare capitol se încheie cu un set de concluzii parţiale care vor trasa, la final, direcțiile de acțiune necesare pentru îmbunătățirea situației actuale. **RB16 poate fi utilizat, astfel, ca instrument pentru politici publice (mai) relevante.**

Scopul acestui demers este identificarea și inventarierea principalelor evenimente urbane cu impact asupra dezvoltării orașului. Oportunitățile oferite în ultimii ani de comunitățile creative și culturale emergente sunt doar câteva dintre elementele de potenţial ale oraşului care ne motivează să căutăm soluții aplicate la probleme care necesită de mult timp o rezolvare. Raportul se adresează:

- **locuitorilor Bucureștiului** - pentru informare și reducerea decalajului între așteptări și realitatea urbană;
- **dezvoltatorilor imobiliari și investitorilor privați** - pentru îmbunătățirea relației cu orașul;
- **organizațiilor profesionale** - pentru creșterea calității și apariția unor modele de bune practici;
- **administrației publice locale** - pentru transparentizare, responsabilizare și depolitizare;
- **administrației publice centrale** - pentru susținerea Bucureștiului ca metropolă europeană.

** Bienala de Arhitectură de la Veneția 2016 este intitulată „Raport de pe front" și propune investigarea rolului care îi revine arhitectului în lupta pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor. În acest context, RB16 vine în întâmpinarea temei prin elaborarea unui raport critic al urbanismului din București.*

Raportul pentru București 2016

• o cartare a problemelor urbanistice și arhitecturale ale orașului •

De ce este necesar un Raport pentru București? 3

Cuprins 4-5

București în 2016. Constatări generale 6-7

Capitolul I. Dezvoltarea urbană **pp. 8 - 15**

1.1. Lipsa zonei metropolitane București-Ilfov - argument pentru o dezvoltare spațială sustenabilă 8

1.2. Împărțirea administrativă defectuoasă 9

1.3. Specula imobiliară, achiziții și retrocedări - consecințe ale unor politici investiționale incoerente.....10-11

1.4. Dâmbovița și rețeaua de lacuri - un caz al dezinteresului pentru dezvoltarea integrată 12-13

Concluzie: **Bucureștiul are nevoie de coeziune spațială și teritorială 14-15**

Capitolul 2. Domeniul public și spațiul public **pp. 16 - 29**

2.1. Accesibilitate și mobilitate urbană - două principii actuale neasimilate 16-17

2.2. Creșterea numărului de parcări peste capacitatea de gestiune a administrației 18-19

2.3. Lipsa spațiului public în cartierele de locuit 20-21

2.4. Scăderea suprafețelor verzi și a calității parcurilor publice 22-23

2.5. Publicitatea stradală și degradarea peisajului urban 24-25

2.6. Monumentele de for public - problematica unui act cultural și urbanistic 26-27

Concluzie: **Bucureștenii au dreptul la spațiu public de calitate 28-29**

Capitolul 3. Locuirea și comunitatea **pp. 30 - 37**

3.1. Specula imobiliară și deprecierea calității locuirii 30-31

3.2. „Bulina roșie” și problemele consolidării antiseismice a locuințelor 32-33

3.3. Reabilitarea termică și degradarea imaginii urbane 34-35

Concluzie: **Necesitatea unei politici publice pentru calitatea locuirii este imediată..... 36-37**

Capitolul 4. Patrimoniul cultural și identitate **pp. 38- 51**

4.1. Abandonul deliberat al fondului construit istoric și lipsa politicilor de revitalizare 38-39

4.2. Demolările clădirilor de patrimoniu - echivalentul unui „asasinat urban”..... 40-41

4.3. Desfigurările clădirilor istorice prin reabilitări 42-43

4.4. Utilizarea agresivă a clădirilor istorice 44-45

4.5. Lipsa politicilor publice de promovare a patrimoniului 46-47

4.6. Lipsa controlului și a monitorizării intervențiilor pe clădiri istorice 48-49

Concluzie: **Patrimoniul construit este o resursă strategică neregenerabilă, ignorată de dezvoltarea urbană actuală 50-51**

Capitolul 5. Guvernanța **pp. 38-51**

5.1. Administrația locală nu respectă termenele de elaborare a regulamentelor de interes public 52

5.2. Lipsa unei bănci de date ca suport pentru politici publice adecvate 53

5.3. Urbanismul participativ, un instrument neutilizat 54-55

Concluzie: **Transparența și dialogul între administrație, specialişti şi comunitate reprezintă o prioritate 56-57**

Capitolul 6. Calitatea arhitecturii **pp. 60-65**

6.1. Arhitecții și problemele legate de exercitarea profesiei 58-59

6.2. Lipsa concursurilor de soluții și achizițiile publice netransparente 60-61

6.3. Agenda legislativă a OAR Bucureşti 2015-2016 62-63

Concluzie: **Arhitectura și cultura urbană sunt de utilitate publică..... 64-65**

Concluzii generale și direcții de acțiune

Locuitorii Bucureștiului au dreptul la arhitectură şi peisaj urban, la fel cum au dreptul la sănătate şi justiţie 66-67

Anexe **pp. 68-74**

Participanții la Anuala de Arhitectură Bucureşti 2015 - „Construind Comunitatea” 68-69

Referințe bibliografice (articole, studii) 70-73

Abrevieri 73

Filiala Teritorială București a Ordinului Arhitecților din România - contact..... 74

București în 2016

• constatări generale •

1. **Este o capitală europeană fără o instituție de dezvoltare metropolitană responsabilă**, care să coordoneze în mod transparent și integrat dezvoltarea orașului şi politicile urbane.

2. **Are o relație discontinuă şi deseori conflictuală cu zona metropolitană** pe aspecte de interes comun care vizează: transportul public integrat; strategiile de dezvoltare metropolitană; politica investițională privind achiziționarea, gestiunea și controlul utilităților, a terenurilor şi funcțiunilor necesare dezvoltării durabile (din punct de vedere ambiental, economic, social și, începând cu 2001, cultural).

3. **Ocupă unul dintre ultimele locuri în Europa în ceea ce privește calitatea aerului și nivelul zgomotului**, conform datelor Oficiului European de Statistică din 2015. În septembrie 2014, România a primit somație din partea Comisiei Europene pentru diminuarea poluării aerului, inclusiv în capitală, riscând, în caz contrar, să intre în procedură de infringement pentru neintroducerea măsurilor antipoluare. Motivele ce au dus la această situație includ: reducerea continuă a suprafeței spațiilor verzi, congestionarea traficului auto, realizarea de investiții în infrastructura grea fără studii de impact sau analize cost-beneficiu etc.

4. **Nu are spații publice de calitate**, ci doar areale pietonale pe domeniul public: trotuare, piațete reziduale, spaţii rezultate din amenajarea infrastructurii de circulație etc. Amenajarea puținelor piețe publice este gestionată deficitar, fără concursuri de soluții și fără implicarea locuitorilor.

5. **Are zone blocate sau subdezvoltate și comunități degradate** din cauza lipsei unei preocupări reale pentru regenerare urbană și socială. Proiectele de infrastructură sunt adesea concepute în detrimentul calității serviciilor publice pentru toți cetățenii. Efecte majore sunt vizibile în cartierele Ferentari (Sector 5) și Giulești (Sector 6) sau în zonele istorice Berzei-Buzești/ Gara de Nord etc.

6. **Este lipsit de o politică de locuire** atât în ceea ce privește locuințele sociale, care nu sunt definite clar și nici gestionate transparent, cât și locuințele comerciale (construite de investitorii privați), care fac obiectul speculei imobiliare, al amplasării haotice și neintegrării în structura existentă a orașului. Cadrul legislativ restrictiv a dus la degradarea zonelor rezidențiale. De exemplu, zonele cu risc seismic s-au depopulat, având drept consecințe abandonul clădirilor, închiderea spațiilor comerciale sau a serviciilor complementare și deprecierea fondului construit: Bulevardul Magheru, Calea Victoriei, Calea Moșilor etc.

7. **A fost nominalizat la categoria „centru istoric în pericol" pe lista 2016 World Monuments Watch**, din cauza demolării sau abandonării clădirilor de patrimoniu, a dezvoltării necontrolate și a intervențiilor de reabilitare distructive. În consecință, capitala va fi inclusă într-un program de monitorizare privind politicile publice de protecție a patrimoniului.

8. **Este negestionabil la nivel administrativ și funcționează neunitar și fracturat,** în baza unor politici urbane contradictorii. Legea Administrației Publice nr. 215/2001 împarte atribuțiile de administrare între cele 6 sectoare și Primăria Generală. Amintim doar două cazuri de necorelare: cheltuirea bugetelor locale pentru gestiunea utilităților publice și calitatea spațiului public și emiterea autorizațiilor de construire. Lipsa de coordonare este unul din factorii care au încetinit completarea documentației de elaborare a noului Plan Urbanistic General al Bucureștiului, cu termen de finalizare în 2015, însă prelungit pentru a doua oară până în 2018.

Prin urmare, Bucureștiul este deocamdată un oraş:
- **depreciat climatic și ambiental;**
- **definit de pierderi de substanță identitară;**
- **lipsit de sprijinul zonei metropolitane;**
- **necorelat cu principiile actuale de mobilitate și accesibilitate.**

În acest context, Raportul pentru Bucureşti se doreşte un instrument de semnalare a problemelor de gestiune privite în ansamblu, cu scopul identificării soluțiilor.

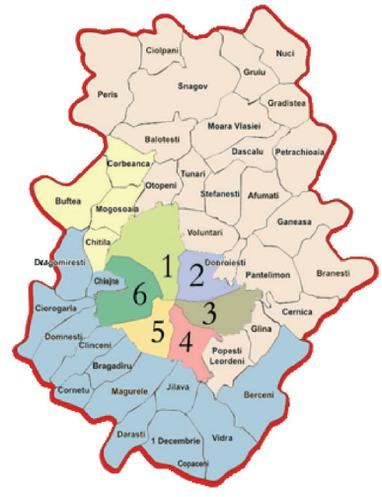
Oraşul se află într-o situație de criză, cauzată de ignorarea caracteristicilor sale și de tratarea superficială a problemelor urbanistice. În pofida acestor realităţi, potențialul Bucureștiului rezidă astăzi în acțiunile creative și culturale preponderent informale, inițiative care scurtcircuitează inerția administrativă.

1.1. Lipsa zonei metropolitane București - Ilfov - argument pentru o dezvoltare spațială durabilă

Actuala legislație și configurație administrativ-teritorială menține Bucureștiul captiv în interiorul granițelor sale, definite de linia forturilor și penetrate de Unitățile Administrativ-teritoriale (UAT) ale județului Ilfov. Lipsa cooperării, a coordonării și a voinţei politice privează astăzi Bucureştiul de condițiile minime de finalizare a politicilor sale de dezvoltare și expansiune ca metropolă europeană.

1.

2.

Comparație administrativă metropolitană Paris – București:
1. Zona metropolitană Paris – unități teritoriale integrate
2. București și Ilfov, două entități separate
@wikicommons

O zonă metropolitană operațională favorizează formarea unui cadru strategic și coerent de dezvoltare. Miza este întărirea zonei metropolitane ca factor de dezvoltare sustenabilă.

Cu 90 locuitori/ ha în anul 2001, București era printre cele mai aglomerate orașe din Europa, depășind în densitate Parisul (88 locuitori/ha), Praga (71 locuitori/ ha) sau Budapesta (63 locuitori/ha). În pofida tendinței de descreștere a populației (o scădere de 32, 7% din 1992 în 2012), suprafaţa corespunzătoare dezvoltării urbane a fost în continuă creştere, de 18,3% din 1992 până în 2002: 1992 - 20.215 ha, 2002 -21.497 ha, 2012 - 23.955 ha. Aceste schimbări necesită abordarea integrată a teritoriului municipiului București cu județul Ilfov sub forma unei zone metropolitane.

Dezvoltarea metropolitană sau „metropolizarea” este un fenomen prezent în Europa Occidentală de aproape un secol și reprezintă stadiul superior al „dezvoltării urbane”, prin urbanizarea teritoriului dincolo de limitele tradiționale ale oraşului. Crearea unei zone metropolitane permite:

• asigurarea pentru metropolă a unui spațiu vital de dezvoltare economică, logistică, de servicii, infrastructură de transport, conexiune de business, turism;

• crearea condițiilor de dezvoltare a unui sistem de relații teritoriale formate spontan în decursul timpului și care, odată integrate, planificate și controlate unitar, conduc la rezultate optime;

• asigurarea unui spațiu necesar de transfer în sistemul de conectivitate al capitalei europene cu teritoriul

Soluții posibile

• adoptarea unei Legi a Bucureștiului și desemnarea Zonei Metropolitane a Bucureștiului • corelarea politicilor de dezvoltare (la nivel local, regional, metropolitan, național) în scopul gestionării eficiente în teritoriu şi asigurării creșterii economice • susținerea guvernamentală pentru încurajarea conexiunilor dintre București și alte metropole • administrarea specifică a Bucureștiului conform statutului său de capitală •

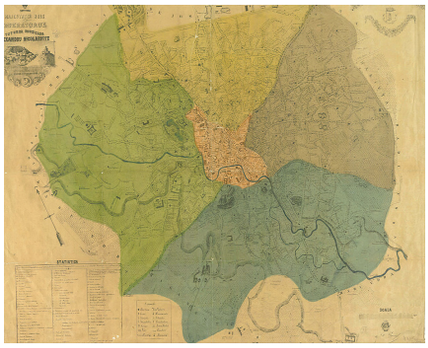
1.2. Împărțirea administrativă defectuoasă a Bucureștiului

Divizarea Bucureștiului în șase sectoare (cf. Legii nr. 251/2001 a administrației publice) a condus la separarea gestiunii administrative, riscându-se astfel acţiuni necorelate, deseori negative pentru oraș. Sectoarele fragmentează în prezent orașul în felii radiale imposibil de administrat unitar. Utilitățile publice reprezintă doar un exemplu de separare a gestiunii.

Servicii aflate în administrarea primăriilor de sector: autorizațiile de construire pentru terenuri în afara zonelor construite protejate (zona centrală), planurile urbanistice de detaliu - PUD - în afara zonelor protejate, salubrizarea, administrarea parcurilor și spațiilor verzi, administrarea rețelei de străzi fără rețele de transport public, gestiunea taxelor și impozitelor locale.

Servicii aflate în administrarea Primăriei Generale: autorizațiile de construire pentru terenuri în zonele construite protejate (zona centrală), planuri urbanistice de detaliu - PUD - în zonele protejate sau planuri urbanistice zonale – PUZ - în municipiul București, iluminat public, termoficare, transport public, alimentare cu apă și canalizare, administrarea rețelei de străzi cu transport public.

Lipsa colaborării reale și suprapunerile de jurisdicție - atât între Primăria Generală și primăriile de sector, cât și între primăriile de sector - a condus la abordări diferite pentru probleme similare, dar mai ales la discrepanțe majore la nivel de funcţionalitate şi peisaj urban.

3.

4.

5.

3. **Împărţirea administrativă a Bucureștiului la 1871 (delimitat aproximativ de actualul inel median)**, cu evidențierea cu roșu a **centrului istoric, ca unitate administrativă distinctă** – planul generalului Dimitrie Papazoglu @ *wikicommons, 2015*

4. Împărțirea administrativă actuală a Bucureștiului, cu felierea radială a orașului și divizarea zonei centrale în șase sectoare odată cu eliminarea nucleului central @ *ideiurbane.ro, 2011*

5. Exemplu pozitiv – **împărțirea administrativă actuală a Parisului** în 20 de arondismente care împart orașul în cartiere cu caracteristici comune și gestionare similară *@wikicommons, 2015*

Înainte de Al Doilea Război Mondial, Bucureştiul avea 800 000 de locuitori şi era împărţit în 5 sectoare. Astăzi, oraşul are 2 milioane de locuitori și este împărțit în 6 sectoare radiale, care nu țin cont de coerenţa istorică sau de specificul fondului construit. Ponderea per unitate administrativă este uriașă, iar relația administrație – populație funcționează greu.

Soluții posibile

• restructurarea administrativă prin înlocuirea celor șase sectoare cu mai multe cartiere (20 arondismente în Paris, 15 municipii în Roma, 12 sectoare în Berlin etc.) • corelarea administrațiilor locale pe politici publice, strategii și soluții de implementare •

1.3. Specula imobiliară, achiziții și retrocedări - consecințe ale unei politici investiționale incoerente

În plan administrativ, Bucureștiul nu deține un inventar centralizat al proprietăților, indiferent de regimul lor juridic. În 2016, din baza de date a municipiului Bucureşti lipsesc:

- un inventar centralizat al domeniului public;
- un inventar al domeniului privat al municipalității;
- intabularea tuturor imobilelor din domeniul public sau privat al statului.

Lipsa datelor privind regimul de proprietate este o problemă de nivel național, acest lucru având în mod constant repercusiuni asupra factorului de succes în implementarea programelor de infrastructură și corelarea acestora. În cazul capitalei și al serviciilor specifice funcționării acesteia, efectul acestei lipse se resimte amplificat.

Dezinteresul pentru clarificarea regimului de proprietate a condus în timp la:

- blocarea proiectelor de interes public (centura București, lucrări de infrastructură etc.);
- incapacitatea de absorbție de fonduri pentru dezvoltare - orice proiect european presupune dovada actului de proprietate; în cazul României, multe investiții posibile sunt blocate de lipsa intabulării;
- neclarități privind regimul de proprietate (exproprieri, litigii, servituți etc.).

În lipsa unui inventar al domeniului propriu, Primăria Generală a Municipiului București (PMB) a perpetuat lipsa unei politici de achiziții și nu a putut produce o rezervă de terenuri disponibile, necesare marilor proiecte, precum șoseaua de centură, planurile de dezvoltare și obiective majore de utilitate publică, de mobilitate etc.

În consecință, exproprierile s-au realizat în paralel cu lucrările de construire, îngreunând șantierul, mărind disconfortul locuitorilor și prelungind timpii de realizare a obiectivelor. O consecință o reprezintă realizarea în grabă a lucrărilor, doar pentru a bifa un program prestabilit fără studiu de impact. Multiplele situații de litigiu și disfuncții sociale sunt rezultatele unei politici defectuoase de retrocedări, care a bulversat scenariul urban. Mecanismul juridic arbitrar al retrocedărilor în zonele constituite au făcut posibilă apariţia așa-numitele „blocuri între case” sau „case între blocuri”, autorizarea de construire în parcuri, în curţile verzi ale blocurilor, la distanţe inadmisibil de reduse față de ferestrele clădirilor vecine.

Serviciu al PMB, Administrația Fondului Imobiliar (AFI) gestionează netransparent domeniile publice, fără a avea o politică clară a patrimoniului său: alocarea locuințelor sociale, închirierea sau vânzarea activelor către privați etc.

Soluții posibile

• realizarea și publicarea inventarului centralizat privind proprietățile municipalității • achiziționarea/ exproprierea din timp a proprietăților care fac obiectul unor investiții prefigurate de interes public • transparentizarea procesului de retrocedare/ alocare a imobilelor • criterii pentru prevenirea intervențiilor abuzive în zone constituite •

inserții pe spațiile figurate ca verzi în planurile orașului din anii 1990

6.

6. **Retrocedare abuzivă de teren construibil pe spațiile verzi dintre blocuri în zona Floreasca**

@Hotnews, 2013

Amploarea fenomenului construcțiilor pe spațiile verzi este semnificativă. **Volumele noi sunt reprezentate prin culoare. Frecvența și diversitatea acestora ilustrează perpetuarea unei practici în defavoarea interesului locuitorului și caracterului urbanistico-arhitectural al zonei.**

8.

7. **Bloc nou în spațiul verde dintre blocuri, Str. Ghiţă Pădureanu nr. 4**

@Grupul Floreasca, 2014

Şantierul a fost blocat prin anularea autorizației de construire. Este un caz tipic pentru construirea abuzivă pe un teren aflat între blocuri şi retrocedat de primărie.

8. **Consecinţă a lipsei politicii de achiziție de terenuri pentru marile proiecte: finalizarea dificilă a Centurii București**

@Mediafax, 2015

Problemă de mobilitate, transport și utilitate publică deopotrivă, proiectul de lărgire a centurii a fost încetinit drastic de procesul lent de expropriere.

1.4. Dâmbovița și rețeaua de lacuri - un caz al dezinteresului pentru dezvoltarea integrată

În deceniile care au urmat sistematizării, râul Dâmbovița aproape a dispărut din agenda publică a capitalei. Deși defineşte axul nord-vest/ sud-est al oraşului, râul este ca şi inexistent pentru locuitori, din mai multe motive:

• sistematizarea din anii 1970 a presupus construcția unei cuve de beton pe toată lungimea cursului din apă din interiorul orașului;

• eliminarea zonelor verzi și a plantațiilor de aliniament naturale;

• imposibilitatea navigării și nefinalizarea legăturii cu Dunărea;

• flancarea pe ambele maluri de circulație rutieră cu două-trei benzi de trafic pe sens. În aceste condiții, orice încercare de introducere a unui pietonal spre Dâmbovița este sortită eșecului (un exemplu este zona pietonală din fața Bibliotecii Naționale, amenajată parțial, dar neutilizată);

• demolarea mai multor poduri istorice care permiteau traversarea punctuală a Dâmboviței a cauzat excluderea râului din circuitul firesc al vieții orașului;

• absenţa spațiului public și a integrării râului în viața cotidiană, aşa cum se întâmplă în alte capitale europene;

• regimul juridic complicat și conflictul de jurisdicție (Apa Nova deține canalul colector de sub cuvă, cu rol de canalizare; Apele Române gestionează cuva, taluzurile laterale și amenajările hidrotehnice; PMB se ocupă de malurile din zona construită protejată și de poduri, iar primăriile de sector se ocupă de malurile din afara zonei protejate).

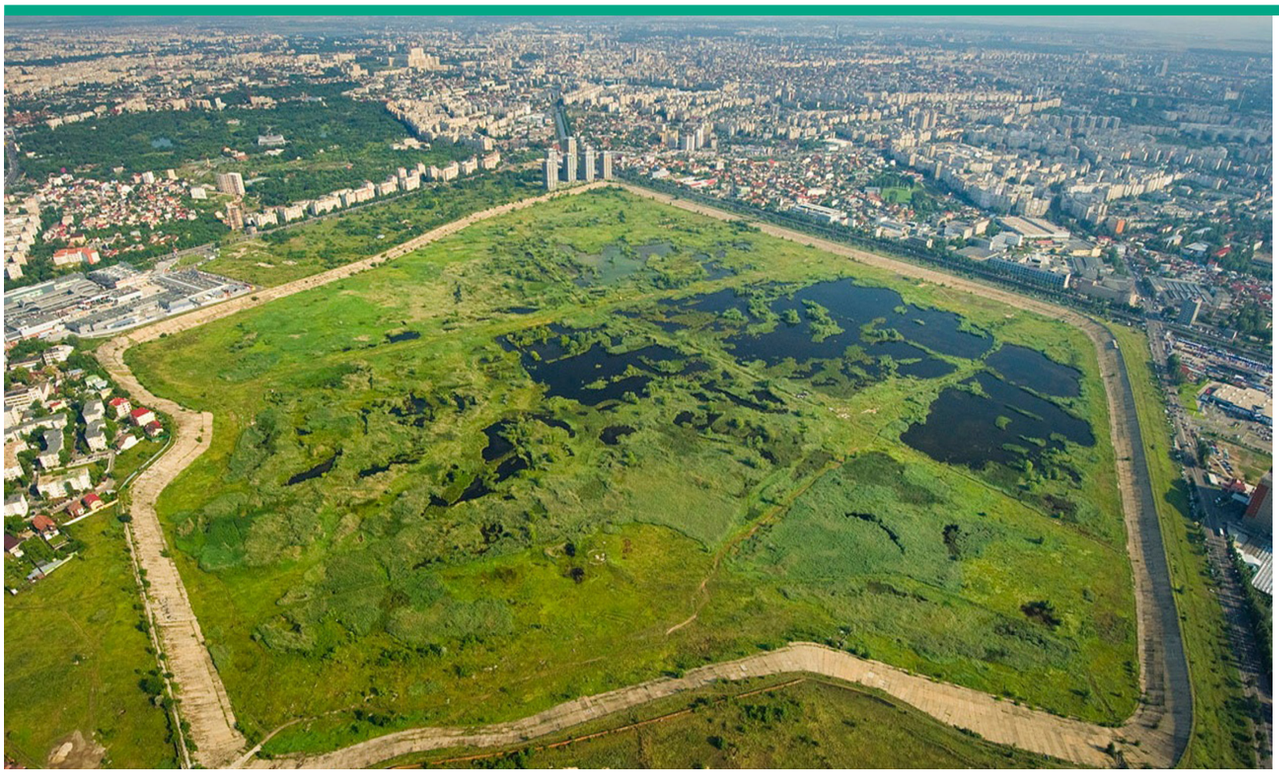
Lipsa colaborării instituționale blochează orice strategie de revitalizare. De-a lungul anilor, au existat mai multe inițiative de promovare a râului cu scopul de a crește interesul autorităților pentru demararea unui proiect prioritar pentru Dâmbovița. Mai multe grupuri mixte de acțiune, formate din specialiști și non-specialiști, au organizat activități de reintegrare a râului în viaţa orașului. Însă, fără susținerea efectivă a autorităților locale, aceste iniţiative punctuale de revitalizare a Dâmboviței au avut un impact relativ redus.

Malurile lacurilor naturale ale Bucureștiului sunt supuse consumului de spațiu verde pentru construcția de terase sau cluburi de vară, realizate deseori fără autorizație. Cazul Parcului Herăstrău este ilustrativ. Deși activitățile comerciale în sine pot face punctual obiectul activităților permise, acestea depășesc însă ponderea firească, ocupând ilegal domeniul public și favorizând interesul privat în fața celui public.

În mai 2016, Guvernul a declarat Delta Văcăreşti parc natural şi arie naturală protejată. Va urma alocarea prin concurs a administrării.

Soluții posibile

• elaborarea unui proiect integrat de valorizare pentru Dâmboviţa și lacurile din București (Morii, Văcărești, Colentina, Plumbuita etc.), asumat de administrația locală • implicarea reală a locuitorilor în amenajarea spațiilor verzi și publice ale Dâmboviței • alocarea bugetară pentru proiecte de reactivare • organizarea de concursuri pentru amenajarea spațiilor publice •

9. Parcul Văcărești - șantierul comunist neterminat transformat în deltă urbană *@parcnaturalvacaresti.ro*

În perioada comunistă, canalul lacul Morii - Dâmbovița - Lacul Văcăreşti a devenit parte a proiectului de prevenire a inundațiilor. Lucrările de construire au început în 1986, odată cu demolarea mănăstirii Văcărești. Barajul a fost folosit o singură dată și ulterior închis din cauza costurilor ridicate de pompare a apei din Dâmbovița în lac, precum și a riscurilor de inundație în zonele mai joase. Abandonată câteva zeci de ani, cuva de beton a fost revendicată de natură, formând prima deltă urbană a Europei. **Recent declarată zonă protejată, delta urbană aşteaptă deopotrivă soluții potrivite pentru protecție și utilizare**. Cu această ocazie, parcul ar putea deveni un pol de atracție pentru oraș, cu condiția **protejării particularității caracterului său dual: rezervaţie naturală care necesită o gestiune specifică** și **parc urban care deservește orașul.** Statutul de primă deltă urbană a Europei îi oferă Bucureștiului ocazia pionieratului într-o politică publică atipică, menită să integreze prin amenajările și intervențiile potrivite o zonă atât de particulară.

Trebuie evitată împrejumuirea cu gard și „muzeificarea" parcului.

10. Dâmbovița în apropierea Bibliotecii Naționale

@ hotnews, 2015

Printre puținele zone amenajate de-a lungul Dâmboviței, aleea de promenadă nu are un grad de atractivitate suficient pentru reactivarea malurilor. Calitatea slabă a amenajării și accesul restricționat la pontoane, precum și lipsa de îngrijire a zonei perpetuează lipsa de utilizare publică.

Concluzie:
Bucureștiul are nevoie de coeziune spațială și teritorială.

Bucureștiul este perceput ca un oraș al contrastelor, multe dintre acestea rezultând din intervențiile moderne asupra țesutului istoric: lărgirea bulevardelor în perioada interbelică, agresiunile multiple ale urbanismului totalitar al anilor 1980 sau cele de după 1989. Deși a existat preocuparea pentru diverse modalități de intervenție, autoritățile publice și o mare parte a specialiștilor au asimilat greu noile principii și importanța politicilor publice coerente. În plus, o parte din problemele recente decurg din împărțirea administrativă deficitară.

Devenit în 2007 capitală europeană, oraşul nu şi-a însuşit între timp instrumentele de care are nevoie pentru a se dezvolta ca metropolă. Dovadă stau numeroase proiecte urbane valabile dar neasumate, neîncepute sau nefinalizate, care perpetuează starea de dezarticulare mai ales a centrului orașului. Există și cazul marilor proiecte necesare în principiu, dar lipsite complet de criterii de calitate. Multe dintre aceste situații puteau fi rezolvate până acum prin regulamente clare și integrate.
Asocierea complicată a prevederilor din Planului Urbanistic General (PUG) 2000 cu planurile urbanistice zonale (PUZ) aprobate a generat uneori configurații spațiale controversate, generatoare de confuzie. Întârzierea apariției noului PUG – cu efect integrator în mod obligatoriu – duce la blocarea investițiilor şi la proliferarea cacofoniilor spațiale. Astfel, asistăm la transformarea prin PUZ a unor zone prevăzute pentru a fi păstrate în alcătuiri morfologice și funcționale de un anumit tip (ex. zone rezidențiale cu locuințe joase) în zone cu caracter complet diferit (ex. zone mixte cu indicatori urbani – regim de înălţime, ocupare a terenului - mult amplificați). Chiar dacă în anumite cazuri schimbarea a fost justificată, odată cu expirarea PUZ-ului, teritoriile au revenit la soluția din PUG și confuzia spațială s-a absolutizat. Pe de altă parte, în lipsa criteriilor de analiză a oportunității, unele intervenții urbanistice deseori necontrolate au generat, cu sprijinul administraţiei, proiecte nefaste.

Tema marilor proiecte este astfel de importanță vitală pentru București. Mari proiecte neimplementate, precum „București 2000” sau terminarea fostelor șantiere comuniste Espalada, Casa Radio, precum și proiectele de conectivitate la nivel de infrastructură de tipul inelului median sunt reprezentative pentru incapacitatea autorităților de a gestiona sustenabil Bucureștiul. Dintr-o eventuală strategie urbană a Bucureştiului lipsesc, de asemenea, dotările cu construcții publice reprezentative, precum o filarmonică națională sau o sală de spectacole adecvată, stadioane şi spații publice de calitate.

Soluții posibile

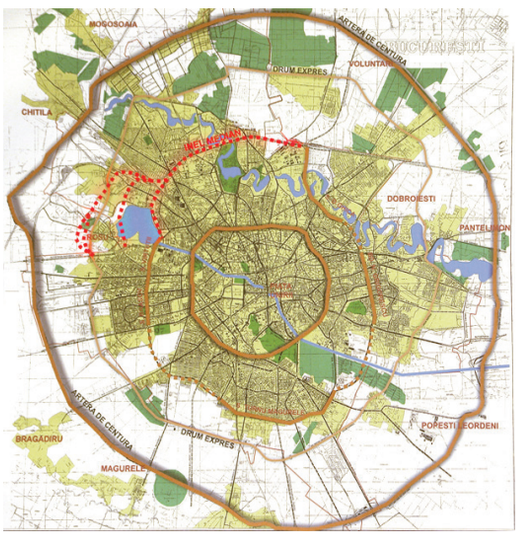
• reorganizare administrativă • crearea unui cadru legislativ care să ajute la dezvoltarea integrată și planificarea sa sustenabilă • administraţia trebuie să ştie și să utilizeze sustenabil resursele orașului – domeniul public, spațiul public, spațiile verzi, fondul construit, patrimoniul – pentru a servi interesului public la nivel local, regional și național •

11. Concursul BUCUREȘTI 2000 – Soluția câștigătoare, semnată de arhitecții Meinhard von Gerkan şi Joachin Zais

@ http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=978922

Primul concurs internațional realizat după 1989, esențial pentru București propunea resistematizarea zonei Casa Poporului – Bulevardul Unirii, destructurată prin demolarea cartierului Uranus. După concurs s-a dorit realizarea Agenției de Dezvoltare „București 2000", a cărei licitație a fost câștigată de un consorțiu care nu prezenta încredere. În cele din urmă s-a realizat ca societate comercială cu următoarea componență: GCMB - 36%, CBC Ltd. 42%, D&S SRL - 18%, BCR - 2%, BERD - 2% și care permitea un control excesiv CGMB și MLPAT. Odată cu schimbarea conducerii din 2001 s-a retras sprijinul politic astfel că soluţia câştigătoare nu a mai fost implementată din lipsa de interes a autorităților locale și centrale. În Berlin, în același an, a fost organizat un concurs similar, însă soluțiile premiate au fost implementate.

12. Infrastructura București - proiecte slab corelate, demarate şi implementate greoi

@ Proiect București

Șoseaua de centură, conexiunea cu transportul naval, cu autostrăzile, inelul median, extinderea rețelei de metrou şi tramvai, calea ferată, transportul public, pistele pentru biciclete, sistemul integrat de parcare sunt proiecte abia demarate sau nefinalizate.

2.1. Accesibilitatea și mobilitatea urbană - două principii actuale neasimilate

În prezent, asistăm la o schimbare de paradigmă – de la noțiunea de „trafic” s-a trecut la conceptul integrat de „mobilitate”, iar îmbunătățirea spațiului public poate începe de la adoptarea acestor principii.
Bucureștiul este unul dintre cele mai congestionate orașe din Europa. Realizarea pasajelor supra și subterane, fără studii prealabile de impact, și slaba gestiune a infrastructurii au generat poluare, zgomot, congestii în trafic și improvizaţii în spațiul public.
Problema generală a Bucureștiului este că, până în prezent, mobilitatea a fost gestionată prost, într-o logică a satisfacerii nediferențiate a cererii create de automobil. Acest fapt a dus la o situație de blocaj, orașul fiind astăzi caracterizat prin:

• infrastructură de proastă calitate, realizată fără planuri de urbanism care să coreleze investiția cu calitatea și cu accesibilitatea spațiului public;
• injectarea traficului spre centru din cauza tendinţei de rezolvare a problemelor de mobilitate prin creșterea capacității și a vitezei fluxului;
• lipsa unui sistem integrat de parcare care să regleze accesul cu automobilul în zona centrală;
• lipsa unei centuri funcționale care să scoată traficul de tranzit din oraș;
• lipsa transportului regional, motiv pentru care 500.000 de automobile intră zilnic în București din localitățile învecinate;
• lipsa colaborării între direcțiile interioare ale administrației publice pentru gestionarea integrată a mobilității (circulație – urbanism);
• transport public neintegrat și fără infrastructură actualizată;
• lipsa unei reţele de piste de biciclete; la doar doi ani de la inaugurare, în anul 2012, au fost desființaţi aproximativ 122 km de piste nefuncţionale, echivalentul a 80% din lungimea totală a traseelor de biciclete din Bucureşti la acel moment, lucrare plătită de PMB cu 11 milioane de lei.

Conform directivelor europene, în scopul accesării fondurilor nerambursabile pentru infrastructură, PMB are obligația să realizeze o strategie de mobilitate urbană. Recent a fost elaborat un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) pentru zona București-Ilfov. Deocamdată lipseşte capacitatea de implementare, iar serviciile primăriei funcționează antagonic.

Soluții posibile

• dezvoltarea capacității de planificare a mobilității urbane și prioritizarea investițiilor în sensul reducerii traficului și creșterii confortului pietonului • o politică de mobilitate coerentă poate crea și regenera inclusiv spaţiul public • analiza oportunității lucrărilor de infrastructură • ncurajarea transportului public (TP), prioritate la nivel european • realizarea unui sistem integrat de parcări de tip park&ride, care preia autoturismele la intrarea în oraș și asigură accesul în centru cu transportul public • amenajarea de trasee pietonale, pentru biciclete și alte mijloace de transport nemecanizate •

13. Congestie la ieșirea din Pasajul Basarab @ *hotnews, 2011*

„Să fie clar pentru oricine: mai multe străzi, mai mult trafic!
Mai multe parking-uri, mai atractivă e invitația la trafic.
Ați făcut un pod în oraș? Felicitări, veți avea mai mult trafic!"

(Jan Gehl, specialist în politici de mobilitate și trafic, la inaugurarea pasajului Basarab în 2011)

14. Opțiuni greșite de mobilitate: Pasajul Ciurel
@ *hotnews.ro, 2015*

Pasajul Ciurel va injecta circulația în centrul orașului. Dimpotrivă, pentru eliberarea zonei centrale este indicat ca circulația să fie preluată de inele concentrice.

15. Infrastructură fără plan urbanistic: Zona Berzei-Buzești *@Bucureștiul Realist, 2014*

Acesta este un exemplu de intervenție neintegrată, fără un proiect de urbanism care să susțină corelarea infrastructurii cu calitatea spațiului public și reabilitarea fondului construit.

2.2. Creșterea numărului de parcări peste capacitatea de gestiune a administrației

În prezent, Bucureștiul nu are o politică de control și gestiune a parcărilor supraterane. Lipsa unei strategii de reducere a traficului şi neaplicarea măsurilor legislative în vigoare au dus la o situație de criză a oraşului, printre cele mai congestionate din Europa. Disconfortul extrem din trafic este resimțit zilnic de șoferi, biciclişti și pietoni deopotrivă.

Lipsa unui sistem de taxare suprateran clar și controlat a făcut ca zona centrală să fie paralizată de parcări spontane care ocupă o parte semnificativă a spațiului și domeniului public, trotuarele şi prima bandă de circulaţie auto. Deși este obligatoriu prin regulament local, majoritatea parcărilor amenajate de primărie nu au marcaje clare pentru delimitarea locurilor, iar panourile nu oferă indicații cu numărul maxim de maşini admise. Acest fapt permite apariția multiplelor cazuri de parcare abuzivă, care sunt legitimate de taxatorii de parcare ai Administrației Domeniului Public, în locul aplicării de sancțiuni.

Parcatul pe trotuare este ilegal, deși Poliția Rutieră tolerează acest lucru, cu condiția respectării distanței de circulaţie de 1m pentru pietoni. În realitate, mașinile fac cordon în jurul trotuarelor sau le ocupă integral, astfel încât de multe ori circulaţia pietonală nu este posibilă decât pe carosabil, iar locurile de traversare devin inaccesibile. Astfel s-a ajuns la transformarea unor zone pietonale sau verzi în spații de parcare. Un loc de parcare ocupă în medie 2,5 m x 5 m = 12,5 mp. Această suprafaţă, înmulțită cu numărul de mașini parcate zilnic abuziv, face ca o mare parte a spațiului public să fie pierdută pentru oameni. Un număr total de 1600000 de autoturisme primesc oficial în Bucureşti 420000 de locuri de parcare, dintre care 377000 sunt disponibile contra cost în zonele rezidențiale. O statistică Academia de Advocacy din 2011 aproxima pentru București un sistem rutier dimensionat pentru 200 000 mașini și 9 mașini la un loc de parcare în timpul programului de lucru. Ridicarea mașinilor parcate ilegal nu este menționată explicit prin Codul Rutier și nici nu poate fi reglementată de Consiliile Locale. Totuşi, în anul 2014, din sectoarele 1 și 6 ale capitalei au fost ridicate
13 500 de mașini, activitate care a adus profit firmelor private de profil, în loc să aducă mai mulți bani la bugetul local, prin taxele de parcare.

Parcajele subterane au un grad de ocupare relativ redus, de 60-70%, situație derivată din lipsa taxării parcărilor de la suprafață și din posibilitatea de a putea parca oriunde. Costurile de realizare a unor parcaje subterane sunt foarte ridicate, ajungând la 12.000 euro pentru un loc de parcare.

Ultima strategie de parcare, aprobată de CGMB în 2008, prevede creșterea numărului de parcări subterane. În condițiile lipsei un sistem de taxare al parcărilor supraterane şi a măsurilor de încurajare a transportului public, ocuparea domeniului public cu parcări subterane este o soluție temporară foarte costisitoare.

Soluții posibile

• un sistem de parcare integrat, care să coreleze parcările de tip park&ride cu parcările din zona inelului median • corelarea în zona centrală a parcărilor de suprafață, marcate și numerotate, cu cele subterane • prioritizarea și redimensionarea transportului public prin extinderea liniei de metrou și a rețelei de transport mecanizat sau alternativ • introducerea controlului și a sancțiunilor pentru parcările supraterane ilegale •

16. Parcări de zi care ocupă integral spațiul din fața Universității de Arhitectură în timpul săptămânii *@OARB, 2016*
Panourile menționează clar că parcarea se va face numai în spațiile delimitate de marcaje vopsite în alb și cu un număr limitat de locuri, menționat explicit. În zona centrală nu există marcaje, iar parcarea este posibilă, fără restricții, inclusiv pe trotuare.

17. Parcări de reședință care ocupă integral spațiul dintre blocuri în timpul săptămânii, zona Tineretului, Sectorul 4 *@Anca Raluca Majaru, 2016*
Suprafețe ample cu potențial de spații publice sunt ocupate exclusiv de mașini în toate cartierele de locuit din Bucureşti. Reorganizarea și amenajarea lor pentru oameni poate constitui o ameliorare a calității vieții. În timpul zilei, parcările de reședință se golesc, vehiculele fiind parcate masiv în centrul oraşului.

2.3. Lipsa spațiului public în cartierele de locuit

Lipsa de spațiu public în cartiere este în relație strânsă cu degradarea comunităților și utilizarea inadecvată a spațiului comun.

Spațiul public este agresat prin folosirea intensivă pentru parcaje sau prin delimitări şi îngrădiri abuzive. De cele mai multe ori, intervențiile autorităților pentru amenajarea spațiului public s-au realizat arbitrar și punctual, fără o viziune de ansamblu sau criterii de calitate, în favoarea automobilului şi mai puţin a oamenilor. Astăzi, spaţiul public din zonele rezidenţiale arată astfel:

• spațiile libere, trotuarele sau zonele dintre blocuri sunt ocupate cu parcări;

• locurile de joacă sunt înconjurate de parcări, fără suficient spațiu verde, sunt realizate din materiale nesustenabile și au o estetică discutabilă;

• funcțiunile culturale lipsesc sau apar accidental, fără a implica spaţiul public: biblioteci de cartier, cinematografe, restaurante etc.;

• comerțul minor care a dispărut odată cu dezvoltarea mega-magazinelor a lăsat în urmă mai multe spaţii nefolosite, care degradează imaginea urbană;

• s-a pierdut valența socială a spaţiului public, absorbită în mod artificial de mall-uri, mari containere urbane care nu pot, însă, ţine locul zonelor de agrement naturale;

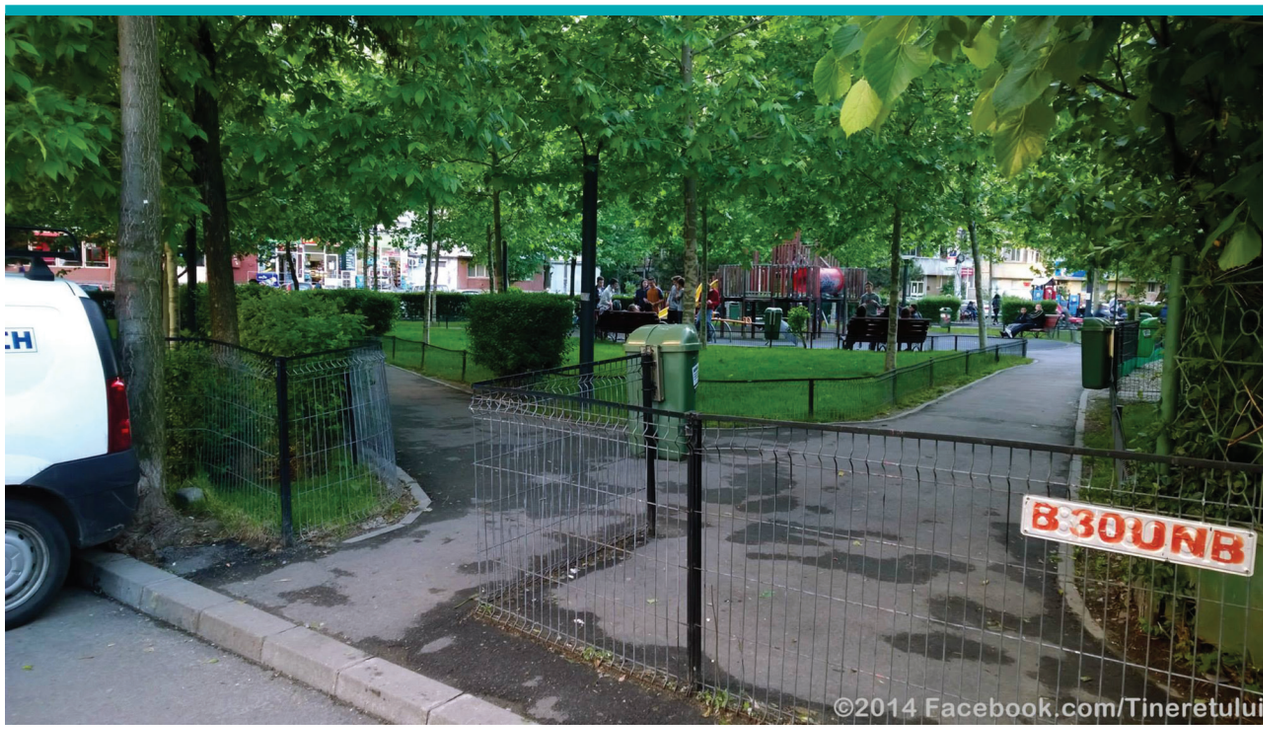
• nu există trasee de bicicletă pentru distanțe scurte sau medii care să lege zone învecinate şi să creeze astfel rețele de comunicare facile și dinamice.

Faptul că serviciile complementare locuirii – comerciale, sanitare, culturale, de loisir – sunt separate de locuirea propriu-zisă scade drastic calitatea zonelor rezidențiale şi le face puţin atractive. În multe din zonele rezidențiale nou constituite situația este mai dramatică, acolo lipsind atât infrastructura, cât și funcțiunile complementare, spațiul public și vegetaţia.

Administrația Domeniului Public din fiecare primărie de sector se ocupă de amenajarea spațiilor comune, iar metodele folosite sunt insuficiente pentru crearea unui spațiu public de calitate. Neimplicarea unor echipe formate din locuitori și specialiști a condus la formarea unor „rețete” de intervenție care consumă spațiile verzi, betonează excesiv și promovează un mobilier urban de calitate discutabilă. Lipseşte interesul real pentru crearea de noi spații publice de calitate.

Soluții posibile

• elaborarea unei politici de regenerare a spațiului public, care să fie asumată atât la nivel principial, cât și de implementare • transparentizarea procesului de intervenție în zonele publice: consultarea populației, alegerea soluțiilor tehnice și estetice corespunzătoare, execuția de calitate • creșterea gradului de educare a populației cu privire la caracterul spațiului public •

18. Exemplu negativ de intervenţie asupra spaţiului public: împrejmuire cu gard, asfaltare, materiale de proastă calitate

@ fb: Cartierul & Parcul Tineretului, 2015

Pentru administraţie, amenajarea spațiului public în cartierele rezidenţiale din București presupune: asigurarea unui număr cât mai mare de parcări; îngrădirea spațiilor verzi; delimitarea şi marcarea inabilă a aleilor; locuri de joacă pe suprafețe asfaltate; schimbarea anuală a pavajului; sacrificarea arborilor pentru lărgirea zonei pavate sau asfaltate, adeseori pentru parcări.

19, 20. Amenajare creativă a spațiului public: intrarea într-o scară de bloc din cartierul Timpuri Noi, înainte și după

@ StudioBasar, 2015

„Timpuri Noi în acțiune” este o inițiativă a comunității locale care are ca scop creșterea calității mediului urban. Prin proiectul „Construim Gârleanu”, utilizatorii bibliotecii de cartier au fost consultaţi cu privire la amenajarea spaţiului de lângă o scară de bloc, de obicei ocupat de maşini parcate. Succesul depinde și de interesul locuitorilor de a colabora în proiectul de extindere a spațiului public.

2.4. Scăderea suprafețelor verzi și a calității parcurilor publice

Cantitatea și calitatea spațiilor verzi a scăzut în ultimii 25 de ani prin defrișări, îmbătrânirea și îmbolnăvirea fondului arboricol, toaletări excesive, amenajări de pavaje, chioșcuri, terase, parcaje. Datele statistice nu sunt centralizate și accesibile publicului.

Potrivit Cadastrului verde, finalizat în 2012, indicele de spaţiu verde este de 23,21mp/ locuitor, cifră care include şi terenurile proprietate privată. În 2014, raportat la o populaţie de 2,1 milioane de locuitori şi un total de 2081 ha spaţiu verde administrat de sectoarele capitalei şi ALPAB, indicele de spaţiu verde public era de 9,86 mp/ locuitor. Media europeană este de 26mp/ locuitor. Registrul spațiilor verzi gestionat de PMB, dat în folosință în 2013, nu este actualizat și nu conține informații cantitative și calitative. Prevederile PUG-ului București 2000 referitoare la spațiile verzi nu au fost respectate și au fost permanent modificate de planuri urbanistice derogatorii, pe fondul unei politici slabe în privința protejării fondului public de terenuri.
Date statistice publicate de asociația Ecocivica:

- peste 1000000 arbori tăiați în Bucuresti în ultimii 10 ani;
- suprafața de spațiu verde a scăzut de la 3400 ha în 1989, la 1400 ha în 2014-2015;
- includerea pădurii Băneasa în intravilan în 2010 a făcut să crească artificial suprafața de spații verzi din sectorul 1. Tot atunci au fost incluse ca spații verzi în intravilan și cimitirele și alte zone forestiere.
- reducerea spațiilor verzi a contribuit la generarea unei cantități de praf de trei ori mai mari decât limita admisă de Uniunea Europeană.

Pentru întreținerea și reabilitarea parcurilor și spațiilor verzi sunt prea puțin sau deloc implicați specialiștii (arhitecți, peisagiști, agronomi), plantațiile fiind realizate fără un concept peisagistic de calitate care să aducă plusvaloare spațiului urban. Multe lucrări pentru spațiile verzi se execută cu firme externe, la costuri exagerate. Îngrijirea arborilor urbani – redusă la toaletare excesivă, tăiere și eventual replantări – se realizează neprofesional, fără supraveghere de specialitate. Toaletările excesive afectează vitalitatea arborelui, estetica coroanei și nu în ultimul rând, calitatea mediului urban.

Calitatea slabă a amenajărilor spațiilor verzi este o consecință a selecției proiectelor în baza costului celui mai mic și nu în baza calității. Prin proiectele de modernizare / reabilitare a parcurilor se înțelege invariabil asfaltarea sau betonarea aleilor și înlocuirea mobilierului urban. Intervenții agresive și nepotrivite s-au realizat inclusiv în parcurile istorice precum Cișmigiu sau Parcul Carol (schimbare de mobilier, toaletări excesive, amenajări discutabile din punct de vedere estetic și calitativ – ceas floral, chioșcuri etc.)

Soluții posibile

• elaborarea unei strategii de creștere reală a suprafeţei spațiilor verzi și publicarea din timp a planurilor de intervenție în vederea consultării publice • actualizarea permanentă a registrului spațiilor verzi • monitorizarea calității fondului arboricol al orașului • întreținerea spațiilor verzi cu personal de specialitate, în funcţie de clima oraşului (veri excesiv de calde, vânturi puternice iarna) • alocarea eficientă a banilor publici pentru proiecte de amenajare de calitate •

21a. 21b.

Mutilarea arborilor prin toaletare excesivă – Parcul Carol

@observatorulurban.ro, 2015

Reducerile de coroană ale arborilor urbani se fac abuziv, de personal necalificat, fără coordonarea unui specialist. Sub termenul-umbrelă de „toaletare", Bucureștiul este mutilat prin ciuntirea și deformarea coroanelor. Pe lângă disconfortul estetic pe care îl provoacă, această tehnică are impact asupra procesului natural de creștere al arborilor, modificând structura lemnoasă până la deformare.

În lipsa unui ghid de intervenție și a unei monitorizări atente, Parcul Carol este unul dintre exemplele de mutilare conștientă. În luna februarie 2015 au fost realizate tăieri asemănătoare în mai multe locuri, inclusiv în Grădina Cișmigiu și pe Bdul. Elisabeta.

În luna mai 2016, CGMB a aprobat noul Regulament pentru Spațiile Verzi, care, însă, nu menționează nicio prevedere de reglementare a tăierilor de coroană (denumite abuziv „toaletări"), deși în cadrul consultării publice s-a pus problema restricționării acestora la maxim 30% din coroana existentă.

22. Locuitorii din Prelungirea Ghencea solicită amenajarea unui parc public

@Prelungirea Ghencea, 2015

Comunitatea locală cere ca terenul fostelor Sere Militari, aflat în proprietatea statului şi concesionat unei firme private, să fie transformat în parc public.

2.5. Publicitatea stradală și degradarea peisajului urban

Autorităţile locale au pierdut orice control asupra publicității stradale din București.
Deși Legea publicității nr. 185/2013 prevedea eliminarea tuturor panourilor până cel târziu la data de 1 decembrie 2015, legea nu s-a pus în aplicare. Mai mult, fără ca vreun panou să fi dispărut, apar constant noi structuri de afişaj stradal, amplasate fără autorizaţie. Mesh-uri publicitare imense se succed săptămânal pe suporturile existente, acoperind uneori în întregime clădiri de valoare patrimonială, fără ca fenomenul să fie monitorizat de autorități.

În februarie 2016, în cadrul grupului de lucru pentru noul regulament de publicitate obligatoriu, s-a constatat faptul că Primăria Generală a Municipiului București nu are în prezent o evidență exactă a numărului de autorizații pentru amplasarea mijloacelor de publicitate, a numărului avizelor, a contractelor de închiriere, concesiune şi a titlurilor de proprietate pe majoritatea mijloacelor de publicitate. În paralel, în zona construită protejată a centrului istoric se amplasează contoare şi aparate de aer condiționat, nereglementate legislativ, cu efecte negative asupra imaginii urbane.

Amplasarea publicităţii pe fațade care prezintă degradări structurale sau de finisaj este ilegală, din motive de siguranță. Nici această prevedere nu este respectată, panourile publicitare având uneori tocmai rolul de a ascunde degradări ale construcţiilor. Tergiversarea elaborării regulamentului de publicitate de către Primăria Generală, precum și incertitudinea aprobării acestuia de către Consiliul General al Municipiului București perpetuează practica amplasării ilegale și invazive a mijloacelor de publicitate în tot centrul istoric.
Formele de publicitate istorică asociate imobilelor moderniste, acolo unde se păstrează, sunt degradate, incomplete sau acoperite de publicitatea contemporană, cum este cazul reclamei istorice de pe garajul Ciclop, deși ar trebui să facă obiectul restaurării și punerii în valoare. Cele mai multe sigle vechi au fost total eliminate precum cea de la blocul Aro sau de la blocul Scala.

Publicitatea stradală reprezintă o problemă majoră a spațiului public bucureștean. Zona istorică și cartierele de locuit deopotrivă sunt invadate de panouri publicitare parazitare. Publicitatea stradală a ajuns să acopere arhitectura, să o obtureze cu mesh-uri supradimensionate și stridente. Bulevardele reprezentative și arhitectura orașului rămân astfel ascunse publicului de ani de zile.

Soluții posibile

• regulament riguros care să oblige la înlăturarea panourilor publicitare ilegale, la reavizarea anuală a mijloacelor de suport publicitar, a dimensiunilor, cromaticii etc. • un serviciu care să ofere consultanță operatorilor economici cu privire la forma, dimensiunea și estetica publicitară, majoritar stridentă și supradimensionată • o soluție tot mai practicată în Occident este renunțarea la publicitatea stradală și amplasarea ei în zonele publice de la metrou, cu respectarea criteriilor estetice și asigurarea unui climat competitiv corect •

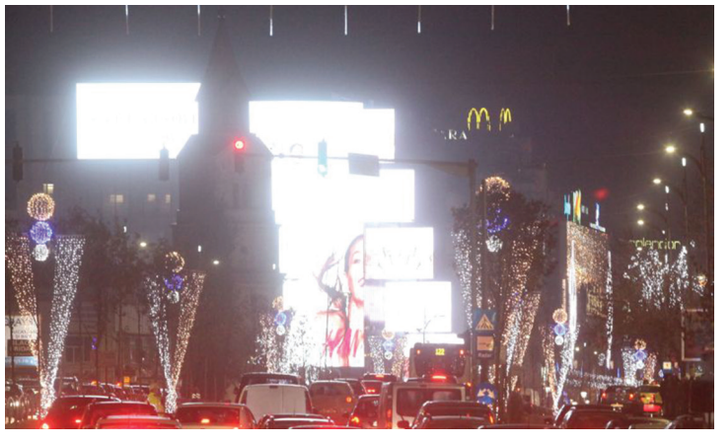

23. Publicitate excesivă în Piața Unirii @ *Rezistența Urbană, 2015*

24, 25. Publicitate stradală ilegală pe monumente istorice - Blocul Aro, arh. Horia Creangă, 1931 - vedere de epocă şi vedere din 2015 @*Dan Marin, 2015*

Amplasarea mijloacelor de publicitate stradală pe monumente istorice sau în zona construită protejată este ilegală. Cu toate acestea, de-a lungul anilor autoritățile locale au pierdut controlul asupra panourilor neautorizate, chiar pe clădiri reprezentative pentru oraș, cum sunt blocul Aro sau garajul Ciclop. Lipsa de interes a autorităților publice pentru conservarea și valorificarea monumentelor istorice se reflectă inclusiv prin atitudinea tolerantă față de operatorii economici, care încalcă legea în mod conștient, aducând prejudicii atât imaginii urbane, cât și bugetului public.

26. Poluare luminoasă zona Unirii- Magazinul Cocor și turnul Bărăției @*Sever Gheorghe, 2014*

Luminozitatea nocturnă excesivă din Bucureşti depășește limita acceptabilă în majoritatea statelor europene.

Transparentizarea proiectelor de decorație urbană și a costurilor pe care acestea le presupun ar constitui o măsură benefică de temperare a recuzitei ornamentelor luminoase care se abate în fiecare an, de sărbători, asupra oraşului.

2.6. Monumentele de for public - problematica unui act cultural

În București, majoritatea statuilor, de o calitate artistică discutabilă, sunt amplasate în general după criterii politice, populiste și presupun costuri foarte mari. Monumentele de for public și statuile urbane reprezintă un gest de autoritate, cu implicații culturale, estetice și educative. Amplasarea lor reprezintă un act cultural conștient, o intervenție urbană care influențează mentalitatea colectivă și modelează spațiul public.

Decorul urban bucureștean este gestionat atât de Primăria Generală - care bugetează și comisionează lucrări reprezentative, prin Administraţia Monumentelor şi Patrimoniului Turistic - cât și de Primăriile de sector, care gestionează local bugetul, amplasarea și realizarea lucrărilor.

În general, decizia administrației asupra monumentelor de for public este rezultatul unui proces de achiziţie, în care criteriile artistice și de amplasament sunt adeseori arbitrare. Administraţiei i se poate imputa:

- lipsa de consultare prealabilă cu Comisia Monumentelor de For Public din cadrul Ministerul Culturii şi cu comisiile de urbanism;
- alegerea sau impunerea unui loc prestabilit fără o analiză a impactului sau a oportunității;
- incompabilitatea monumentului cu amplasamentul;
- organizarea de concursuri fără temă bine fundamentată sau studiu de impact;
- atribuirea directă a lucrărilor, în loc de concurs;
- calitatea discutabilă a proiectelor alese sau a transpunerii lor în operă;
- discrepanța dintre mesaj și formă a lucrărilor promovate;
- costurile de execuţie foarte ridicate;
- lipsa analizei cost-beneficiu;
- atitudini retrograde sau anacronice.

Realizarea monumentelor de for public fără interes pentru calitatea artistică reală şi inadecvarea amplasamentelor influențează negativ cultura urbană și educația civică.

Dezinteresul autorităților locale pentru monumente de for public de calitate duce la plafonarea peisajului urban, la deprecierea rolului artistic în sensul lui specific și la depersonalizarea actului cultural. Ocuparea spațiului public cu orice fel de reprezentare incoerentă sau arbitrară la nivel contextual duce la pierderea sensului actului artistic și la includerea lui în sfera pur consumeristă.

Soluții posibile

• condiţionarea achiziţiilor şi amplasării de statui sau monumente prin consultarea obligatorie a comisiilor de cultură și urbanism; decizia comisiilor ar trebui să fie obligatorie atât în ceea ce privește amplasamentul, cât și temele și soluțiile propuse • elaborarea unui studiu de impact al monumentelor de for public existente • analiza și evaluarea procesului de achiziții • încurajarea unor concursuri corecte, cu participare largă •

27. Propunere pentru un obiect de for public în Parcul Kiseleff

@hotnews.ro, 2015

Soluția a fost aleasă prin concurs, însă fără studiu de oportunitate a amplasamentului. Monumentul intitulat „La Fluturi" este propus în Parcul Kiseleff, parc definit de o concepție peisagistică clară şi apreciat ca monument istoric, deci cu statut protejat. Intruziunea unui astfel de obiect poate reprezenta un eveniment nefast în imaginea generală a parcului. Tendința firească este de a menține și accentua caracterul neconstruit al parcurilor, nu de a le umple cu obiecte, oricât de acceptabile estetic ar fi acestea.

28. Monumentul Marii Uniri, propus în Piaţa Alba Iulia

@adelaparvu.com, 2013

Monumentul ar trebui să fie realizat pentru Centenarul Marii Uniri din 2018. Este vorba despre o sferă de sticlă cu lamele de bronz, cu raza de 10 metri. Amplasamentul propus este Piaţa Alba Iulia, în sectorul 3. Nu s-a realizat niciun studiu urbanistic de oportunitate, care să stabilească amplasamentul potrivit şi scara obiectului.

29. Statui de parc, sectorul 4

@fb:The Art of Piedone, 2013

Mare parte din statuile comandate în București sunt inserate în parcurile de agrement de cartier. Formele şi mesajele artistice dubitabile concură la degradarea spațiului public.

Concluzie:
Bucureștenii au dreptul la spațiu public de calitate

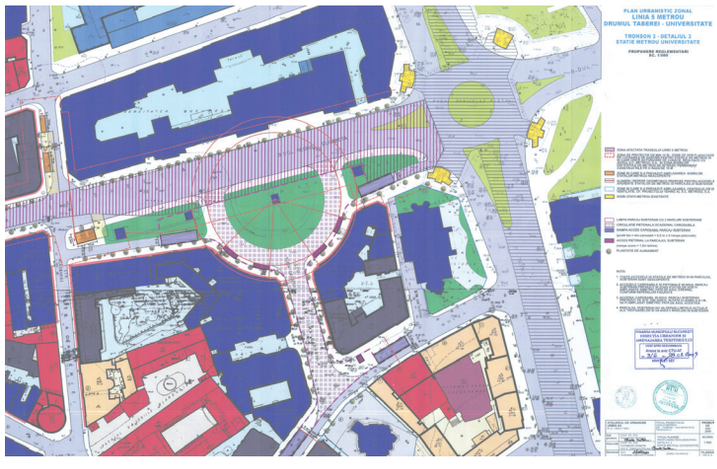
Domeniul public este spațiul aflat în gestiunea administrației locale.
Spațiul public este un spațiu de coagulare şi manifestare a comunității, unde oamenii pot profita de oraș, de evenimentele şi de patrimoniul acestuia.
Conştientizarea diferenței dintre cele două noţiuni este esențială pentru înţelegerea, dezvoltarea și susținerea spațiului public.

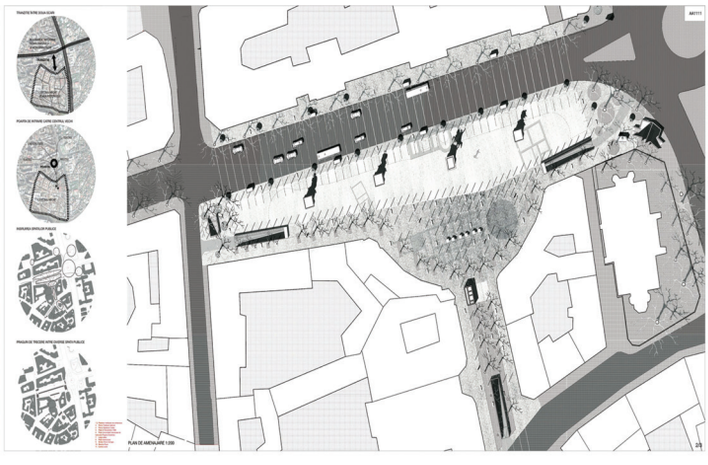
Bucureștiul nu beneficiază, astăzi, de spațiu public decât în foarte mică măsură. Mai multe intersecții de străzi, care printr-o decizie a administrației locale au devenit pietonale, sunt impropriu considerate spații publice. Un exemplu notoriu este Piața Universității, care rămâne, în pofida intenţiilor de reconfigurare, o intersecție rutieră cu două suprafețe anexe, neconvingător amenajate ca spaţii publice.
Orașul nu are în prezent un spaţiu public care să ofere locuitorilor şi turiştilor ocazia unei promenade urbane la pas, cu excepţia câtorva străduţe din centrul istoric. Orice reziduu de spaţiu cu vocaţie urbană, în condiţiile supra-aglomerării şi congestiei rutiere, riscă să fie confiscat de un automobil care parchează. Puţinele enclave pietonale, ca şi marile intersecţii, sunt nişte suprafeţe aride care îl expun pe trecător soarelui canicular, vânturilor hibernale şi zgomotului din trafic, care în centrul oraşului, pe bulevardul Magheru, face aproape imposibilă orice tentativă de conversaţie. În proximitatea cartierelor rezidenţiale, spațiul public se reduce la parcuri şi locuri de joacă – de regulă parazitate de chioșcuri și închideri abuzive cu împrejmuiri sau este substituit de mall-uri.
În plus, centrul istoric a pierdut rezerva de spațiu public interior, odată cu închiderea cinematografelor, teatrelor, sălilor de spectacole, prin polarizarea funcţiunilor de către mall-uri sau în urma modificărilor legislative.
Coagulări incipiente de spațiu public au luat naştere în ultimii ani datorită inițiativelor private cu interes comercial, prin condiționarea, prevăzută de regulamentele de urbanism, asigurării unui parter cu caracter public. Acest lucru, realizat punctual, este însă insuficient la nivel de oraș.
În prezent, pentru Bucureşti nu există un atlas al spațiilor publice şi un inventar al spațiilor cu potențial de spații publice. Inițiativele voluntare sunt lăudabile ca și premise, dar eșuează când intră în contact cu administrația publică (ex. PIDU), cedând condiționărilor politice și necorelând, în mod integrat, aspectele socio-economice ale orașului cu problemele urbanistice.

Soluții posibile

• politici prioritare de consacrare, dezvoltare și valorificare a spaţiului public • realizarea unei cartografieri și analize a spațiului public • întocmirea unor planuri de extindere și ameliorare a spațiului public prin concursuri de arhitectură și ateliere participative, cu implicarea tuturor actorilor urbani • colaborarea cu administrațiile locale pentru a se înțelege faptul că informarea și dialogul cu comunitatea reprezintă un demers normal și obligatoriu, care poate asigura răspunsul la nevoi reale și succesul implementării •

Piața Universității

30. Soluţia câștigătoare prin concurs, pusă în practică de primărie, 2016 @ *metropotam.ro, 2015*

31. PUZ-ul inițial anul 2006 @ *pmb.ro*

32. Soluția câștigătoare prin concurs, plan anul 2011 @ *arhitectura-1906.ro*

Proiectul pentru Piața Universității a debutat cu o excepție notabilă, de bun augur: corelarea infrastructurii cu spațiul public. La faza de implementare, însă, Planul Urbanistic de amenajare asumat de PMB a fost încălcat, în scopul favorizării parcării subterane. Au rezultat astfel câteva modificări substanțiale: zona verde a fost complet eliminată și în piaţă au fost amplasate rampe și construcții tehnice care au blocat perspectiva spre Biserica Rusă. Pentru a legitima modificarea PUZ-ului aprobat, PMB a realizat un concurs de amenajare a Pieței în 2011. În etapa de implementare a proiectului, OAR Bucureşti a constatat modificarea tacită a proiectul câștigător, fără consultarea arhitecților, prin: suprimarea vegetației (şi implicit anularea confortului datorat umbririi); înlocuirea corpurilor de iluminat; schimbarea pavajului din piatră cubică cu dale de piatră și beton; confiscarea centrului pieţei de construcțiile tehnice de aerisire ale parcării, care, conform proiectului, ar fi trebuit să fie ascunse.

3.1. Specula imobiliară și deprecierea calității locuirii

În prezent, nu există o analiză a oportunității investițiilor publice sau private pe teritoriul Municipiului București. Cauzele sunt multiple:

• legislația derogatorie, care permite intervenții urbanistice de mare amploare, în absența instrumentelor care să blocheze investițiile inoportune;

• înțelegerea deficitară a conceptului de dezvoltare urbană, respectiv calitatea actului decizional, care, în lipsa unei politici asumate, devine arbitrar;

• nerespectarea regulamentelor, cum este cazul intervențiilor în spații verzi neconstruibile;

• nerespectarea autorizațiilor emise cu girul autorităților locale, care nu verifică situația din teritoriu.

• lipsa de resurse urmane și financiare, de personal specializat și competent din aparatul administativ, care să fie capabil să controleze și să sancționeze ilegalitățile.

Numărul mare de Planuri Urbanistice Zonale (PUZ-uri) acționează substanțial pe regulamentul general de urbanism, modificând parametrii urbani în funcție de nevoia sau dorința investitorului privat. În intervalul 01.01.2015 - 06. 2016 au fost avizate 88 de PUZ-uri. Acest lucru indică un nivel scăzut al capacității administrației publice de a gestiona dezvoltarea urbană și cauzează o serie de efecte adverse:

• inserția clădirilor supradimensionate în zone constituite a dus la dispariția specificului local și în final la destructurarea zonei. Turnurile în zona centrală sunt un exemplu ilustrativ privind efectele urbanismului derogatoriu.

• aglomerarea urbană necontrolată face ca Bucureștiul să fie unul dintre orașele cu cea mai mare densitate din Europa;

• pierderea unei serii de clădiri sau zone cu caracter coerent este efect al investițiilor speculative.

În prezent, lipsește o politică pentru dezvoltarea imobiliară cu accent pe calitatea locuirii. Lipsește un instrument operațional de control, atât al calității rezidențelor noi, cât și a intervențiilor în zone rezidențiale existente.

Deși problema speculei imobiliare este una a dezvoltării urbane în general, aceasta afectează în sensul acut calitatea locuiri în multiplele sale forme și creează presiune asupra vecinătății. Astfel, o zonă de case care primește un bloc semnificativ mai înalt se va devaloriza, va pierde din lumină și intimitate.

Cât timp regulamentele se vor raporta exclusiv la indici de ocupare, și nu la calitatea urbanistică a unei zone, intervențiile abuzive ale speculei imobiliare vor continua.

Soluții posibile

• elaborarea unui regulament actualizat, realizat pe zone strategice și parcele gestionate prin negociere transparentă cu autoritatea locală și prin planificare integrată • elaborarea de PUZ-uri exclusiv pe zone vaste și bine delimitate, sub coordonarea autorităților locale și cu consultarea comunității • corelarea investițiilor cu necesitățile funcționale și operaționale ale orașului • regândirea cadrului legislativ în urbanism și dezvoltarea dreptului urban, care să ofere primăriei sau autorităților abilitate suportul juridic pentru o dezvoltare sustenabilă a orașului •

33. Tineretului Park View

@ Salvați Parcul Tineretului, 2015

Ansamblul rezidențial a fost construit în perimetrul unui parc constituit. Au fost sesizate încălcarea autorizației de construire și tăierea a zeci de arbori fără aviz.

34. Cathedral Plaza

@Hotnews, 2014

Imobilul de birouri a fost ridicat în imediata apropiere a unui monument istoric, catedrala Sf. Iosif, și a unei zone rezidențiale istorice. Autorizația de construire a fost anulată în instanță și s-a emis o decizie definitivă de demolare, nepusă în aplicare. O astfel de amplasare a unor turnuri de birouri atrage modificări ale condițiilor de utilizare a spațiului public şi produce aglomerarea traficului.

35. Str. Aurel Vlaicu nr. 120-122, sector 2

@riseproject, 2015

În 2013, Tribunalul București a decis demolarea blocului de 10 etaje construit ilegal pe Str. Aurel Vlaicu nr. 120-122. În aprilie 2008, Primăria sectorului 2 a emis o autorizaţie de construire pentru un imobil de 5 etaje, încălcată de proprietari, care au construit în schimb un bloc de 10 etaje, cu o amprentă la sol mult mai mare.

Zecile de imobile noi din zona istorică centrală cu autorizaţii anulate în instanță sau cu decizie de demolare indică incapacitatea de gestiune a administrației locale, dar și nerespectarea legilor de către beneficiari și constructori.

3.2. „Bulina roșie” și problemele consolidării antiseismice a locuințelor

Dintre toate problemele derivate din lipsa de întreținere, riscul seismic reprezintă cea mai stringentă problemă a locuirii în momentul actual în București. Orașul are o parte semnificativă de clădiri de locuit cu vechime de 100-150 de ani, relativ mică față de alte exemple din orașe similare. Cu toate acestea, lipsa de întreținere din ultimele decenii a dus la degradarea accentuată a structurii și infrastructurii clădirilor. Acest fapt are repercusiuni negative asupra identității, locuirii, economiei și calității vieții în centrul istoric.

În București sunt listate 190 de clădiri încadrate în clasa I de risc seismic, majoritatea în sectoarele 1, 2 și 3 - reprezentând zona istorică Magheru, Lipscani, Victoriei dintre care:

• 85 de clădiri au peste 5 etaje (44,7%);

• 46 de clădiri au peste 8 etaje (24%);

• 59 de clădiri au sub 4 etaje (31,05%).

În ultimii 10 ani au fost consolidate 42 de clădiri din clasa I de risc seismic, dintre care 22 în cadrul programului de consolidări al Primăriei capitalei, prin Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, restul fiind finanțate direct de către proprietari, în regim privat.

Programul Național de Consolidare prezintă o serie de inadvertențe care au cauzat rata redusă de succes și reticența cetățenilor:

• lipsa de comunicare, informare și dialog cu proprietarii;

• lipsa de transparență și performanță a administrației publice;

• absența arhitectului din echipele de proiectare și urmărire a șantierului;

• soluții de consolidare discutabile, care nu se adaptează planimetriei sau specificului clădirii;

• intervenții de consolidare invazive pe monumente istorice;

• nerespectarea termenelor contractuale de execuție;

• calitatea discutabilă a soluțiilor de consolidare și intervențiilor;

• lipsa unui cadru suport pentru lucrările post-consolidare;

• slaba fundamentare a costurilor de achiziție, licitații netransparente;

• lipsa locuințelor temporare etc.

În 2015, un efect secundar al modificărilor legislative privind riscul seismic a fost închiderea spațiilor comerciale aflate la parterul clădirilor de locuit cu risc seismic, ceea ce în prezent cauzează inactivitate și o categorie nouă de risc prin ne-exploatare (scurgeri, infiltrații, pericol de incendiu etc.)

Soluții posibile

• crearea unei autorități publice pentru planificarea intervențiilor de consolidare, pe parcursul întregului proces: informarea și colaborarea cu proprietarii, elaborarea proiectelor de specialitate pe categorii de construcții (monumente, structuri de cărămidă etc.), respectarea calității în proiectare și execuție, asigurarea confortului pentru beneficiari în timpul execuției, simplificarea sistemului de creditare și siguranța contractuală •

36.

36. Exemplu de consolidare finalizată în condiții discutabile - blocul Capriel de la intersecția Calea Dorobanți - Mihai Eminescu

@igloo.ro,

foto: Alexandru Matei, Luminiţa Machedon, ODA

Panoul publicitar montat spre Bulevardul Dorobanți încalcă legea autorizării mijloacelor de publicitate. Doar statutul de monument istoric în sine interzice amplasarea panourilor publicitare. Deși se află în centrul orașului, asemenea altor clădiri reprezentative, este posibilă încălcarea flagrantă a legii.

37.

37. Monument istoric consolidat prin programul național gestionat de Primăria Generală a Municipiului București, Str. Boteanu nr. 3A

@ OARB, 2016

Imobilele cu statut de monument istoric au putut fi consolidate în programul național gestionat de Primăria Generală București. Soluțiile alese nu au ținut cont însă de statutul de monument istoric: s-au adăugat stâlpi de beton care au modificat semnificativ structura sau fațada. Adeseori, tencuiala exterioară a fost refăcută cu materiale improprii, cu o cromatică brutală, care nu a ținut cont de valoarea arhitecturală a clădirii.

Tehnicile de intervenţie au fost alese fără consultarea specialiștilor sau a proprietarilor, ca urmare au fost făcute numeroase reclamații privind calitatea lucrărilor, care au dus până la procese juridice și contestații.

În plus, majoritatea au presupus și reabilitarea termică a anvelopantei, în general prin placare la exterior, soluție posibilă în cazul blocurilor din panouri mari prefabricate, cu condiția respectării tehnologiei și a utilizării materialelor omologate. Însă aceeași tehnică a mutilat mai multe blocuri istorice din perioada interbelică. În aceste cazuri, atât tehnologia invazivă, cât și lipsa proiectelor de arhitectură au produs efecte negative asupra aspectului exterior, precum dispariția detaliilor arhitecturale semnificative cu rol estetic și practic: storuri de lemn, profilaturi, scurgeri de apă etc.

Există cazuri, precum acesta, în care consolidarea a introdus stâlpi de rezistență în fața ferestrelor, lucru inacceptabil într-un proiect de arhitectură.

3.3. Reabilitarea termică și degradarea imaginii urbane

Fondul construit locativ se prezintă diferențiat în raport cu vechimea și caracteristicile sale tehnice și arhitecturale. Pe baza acestor criterii, putem vorbi de două mari categorii:
a. fondul construit istoric (până la 1940: case, vile, blocuri interbelice);
b. imobile de locuințe colective din perioada comunistă și postcomunistă.
Fiecare categorie implică soluții diferite de intervenție, în funcție de criteriile valorice și sistemele constructive ale imobilelor.

Placarea fațadelor cu polistiren și schimbarea tâmplăriei exterioare cu tâmplărie ieftină din PVC nu constituie singura posibilitate de intervenție, dar este preferată de primării ca fiind cea mai ieftină (materiale și execuție). Țările europene s-au declarat împotriva utilizării polistirenului în reabilitarea clădirilor ca soluție sustenabilă. Programul de Reabilitare Termică a locuințelor colective reprezintă o acțiune încă discutabilă, din cauza:
• riscului mare la incendiu a materialelor cu care sunt realizate anvelopările;
• disconfortului higro-termic la interior;
• alterării cromatice a cartierelor de locuit;
• denaturării stilistice a construcțiilor de patrimoniu din cauza intervenţiilor inadecvate;
• lipsei expertizelor tehnice care să verifice încărcarea în plus prin închiderea obligatorie a balcoanelor în funcție de greutatea tâmplăriilor.
Sunt ignorate soluțiile alternative în favoarea unei soluții unice incomplete, dăunătoare climatului interior al locuinței și al orașului.

Reabilitarea termică este un program necesar, cerut prin prevederile Uniunii Europene, însă modul netransparent prin care a fost derulat şi slaba calitate a execuţiei au cauzat degradarea imaginii urbane şi paradoxal a calităţii vieţii. Autoritățile locale doresc extinderea programului şi la categoria caselor de locuit. Dacă, însă, lucrurile se vor derula în același mod ca până acum, fondul construit se află într-un real pericol de „degradare prin reabilitare”.

Soluții posibile

• elaborarea unor metodologii de intervenție adaptate zonei climatice și caracteristicilor clădirilor • realizarea de studii de specialitate privind materialele și metodele de creștere a eficienței energetice, pornind de la soluții tehnice particularizate pe tipuri de sisteme constructive, valoarea patrimonială a clădirii, regulamente de urbanism etc. • recursul la soluţii alternative la „polistirenizare” în contexte arhitecturale și urbane istorice, practicate cu succes în alte țări, precum: termoizolarea pe interior, care conservă materialitatea și detaliile faţadelor; adăugarea unui rând de ferestre la interior, cu păstrarea ferestrelor existente importante pentru imaginea exterioară; asigurarea unei bune ventilații interior-exterior, care să elimine umezeala și să permită accesul aerului curat, mult mai ușor de încălzit •

38. Reabilitare ilegală a unei clădiri istorice de pe Strada Leonida, nr.

@ Pro Patrimonio, 2016

Intervenția de termoizolare ilegală a distrus decorația originală a faţadei prin placarea cu panouri de polistiren expandat.

Deseori, „polistirenizarea" implică demontarea decorației și aplicarea de mortar de ciment pe structura portantă. Impactul unei astfel de intervenții este negativ, atât pentru comportamentul fizic al casei (mortarul de ciment fiind incompatibil cu zidăria de cărămidă a clădirilor istorice), cât și în plan estetic. Intervențiile de acest tip privează orașul de arhitectura specifică și distrug caracterul identitar al arhitecturii.

39. Blocuri care după reabilitarea termică au primit o cromatică arbitrară, Calea Moșilor *@ hotnews.ro, 2013*

În lipsa unui ghid de intervenție asumat și respectat de autoritățile locale, multe cartiere de locuințe colective au prins coloraturi stridente sau excesive. Asemenea intervenții pot fi întâlnite peste tot în oraș. Coloritul excesiv și lipsa atenției pentru detalii duc la degradarea peisajului urban. Sunt de menționat de asemenea problemele cauzate de neînțelegerile între proprietari și blocarea unor intervenții pe întreaga clădire.

Concluzie

Necesitatea unei politici publice pentru calitatea locuirii este imediată

Ultimul recensământ publicat de Primăria Generală datează din 1992, când se înregistrau în Bucureşti un număr de 109194 de blocuri cu 760751 de apartamente şi o suprafață medie de 34.3 mp/ apartament. Locuirea în București se traduce printr-un mozaic de stiluri și tipuri, care fac dovada unui mod de viață variat, dar specific și gestionabil prin politici publice. Dezvoltarea urbană incoerentă, deciziile politice și specula imobiliară au avut un impact major asupra politicilor de locuire și fondului locativ, istoric sau construit recent.

La finalul anului 2015, situaţia zonelor rezidențiale din București prezenta următoarele caracteristici:

• deprecierea cartierelor existente și perimarea infrastructurii acestora;

• încurajarea speculei imobiliare prin dezvoltarea de noi cartiere, adeseori realizate la standarde joase de locuire și lipsite de servicii;

• lipsa unui program de regenerare urbană și socială a zonelor defavorizate: Ferentari, Giulești, Berceni, Rahova etc.;

• intervenții invazive și supra-densificare în zone rezidențiale constituite, favorizând aglomerarea zonelor prin intervenții de tipul „case între blocuri”, „blocuri între case” sau „blocuri noi între blocuri vechi”;

• lipsa de corelare a politicilor de construire cu politicile pentru locuințe sociale, temporare sau de urgență;

• programe de intervenție pe fondul construit existent incoerente și slab gestionate: consolidarea antiseismică, reabilitarea termică, reabilitarea fațadelor;

• degradarea spațiilor verzi dintre blocurile de locuit prin îngrădiri abuzive, retrocedări în vederea construirii sau betonări pentru mărirea numărului de parcări etc.;

• degradarea infrastructurii culturale zonale prin închiderea clădirilor cu destinație publică: cinematografe, săli de spectacol, restaurante etc.;

• degradarea spațiului public din cartiere, prin prioritizarea parcajelor în detrimentul zonelor de relaxare.

Problema locuințelor trebuie să fie corelată cu Strategia privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei, în scopul prioritizării categoriilor vulnerabile. În București, sistemul de alocare a locuințelor sociale este determinat de 6 administrații de sector diferite. Lipsa de transparență și confuzia legislativă fac greu accesibilă obținerea unor date reale privind locuirea în oraș.

Soluții posibile:

• gestiunea eficientă și responsabilă a locuințelor realizate în perioada socialistă în vederea aducerii lor la standarde optime, asigurarea serviciilor și facilităților care să contribuie la creșterea calitativă a vieții • dezvoltarea coerentă a politicilor de locuire, prin alocarea controlată a terenurilor dedicate construcțiilor de locuit • centralizarea informațiilor într-o bază de date deschisă, cu evaluarea permanentă a măsurilor de dezvoltare a locuirii în București, în baza unei analize cost-beneficiu și de impact • responsabilizarea și conștientizarea asociațiilor de proprietari •

40. Ansamblu rezidențial nou, Militari

@ zf.ro / www. www.skyscrapercity.com ,2015

40. Locuințe ANL- Cartierul Constantin Brâncuși

@ cetateanul.net, 2015

Boom-ul imobiliar de până în 2008 a condus la creșterea rapidă a investițiilor pe piața imobiliară a locuințelor comerciale, dar în același timp la scăderea gradului de confort prin reducerea suprafețelor și a calității generale a arhitecturii. Lipsa concursurilor de arhitectură a dus la nerespectarea criteriilor de confort și estetice (distanțe între blocuri, spații publice, iluminat stradal urban.

42. Cartiere problemă - Ferentari

@București Realist, 2015

O mare parte a cetățenilor Bucureștiului locuiesc încă în clădiri insalubre, fără utilități minime. Măsuri coerente de combatere a sărăciei și o politică reală de incluziune socială ar trebui să fie pe agenda oricărei autorități publice responsabile.

4.1. Abandonul deliberat al fondului construit istoric și lipsa unor politici de revitalizare

Tehnica cea mai utilizată pentru legitimarea demolărilor fondului construit istoric este abandonul deliberat al unor clădiri încă funcționale, în scopul devalorizării lor prin transformarea cât mai rapidă în ruine și cariere de materiale de construcții. Conform Strategiei Sectoriale în Domeniul Culturii și Patrimoniului Național pentru perioada 2014-2020, pentru 98,5% din totalul de monumente starea fizică nu este monitorizată, iar pentru 93% dintre acestea nu se cunoaşte proprietarul. Situația monumentelor din afara zonelor construite protejate este, de asemenea, necunoscută.

Conform www.calup.ro, în anul 2015, în centrul Bucureştiului erau în jur de 400 de clădiri nefolosite, după cum urmează:

• case și vile istorice abandonate sau în litigiu. Cele mai multe case reprezentative au fost naționalizate și compartimentate în perioada comunistă, fapt care a condus, astăzi, la blocajul proprietăților. Retrocedările greoaie și problemele de succesiune au amânat sine die reutilizarea clădirilor, de unde degradarea acestora. Faţă de casele reprezentative active, numărul celor neutilizate sau folosite impropriu este disproporționat de mare.

• spații comerciale neutilizate la parterul clădirilor. Vitrinele reprezintă un indicator simplu de urmărire a nivelului dezvoltării economice a orașului, cu efecte colaterale în domeniile locuirii, serviciilor şi în general al confortului urban. Prezența noilor supermagazine și a mall-urilor a dus la polarizarea activităților comerciale în diverse puncte din oraș, lăsând zonele centrale istorice în dezavantaj.

• hale industriale abandonate sau subutilizate. Intrate sub lupa speculei imobiliare, multe ansambluri industriale au fost demolate în ultimii douăzeci de ani pentru a face loc noilor programe - supermarketuri, clădiri de birouri - sau se prezintă astăzi ca terenuri virane în mijlocul cartierelor.

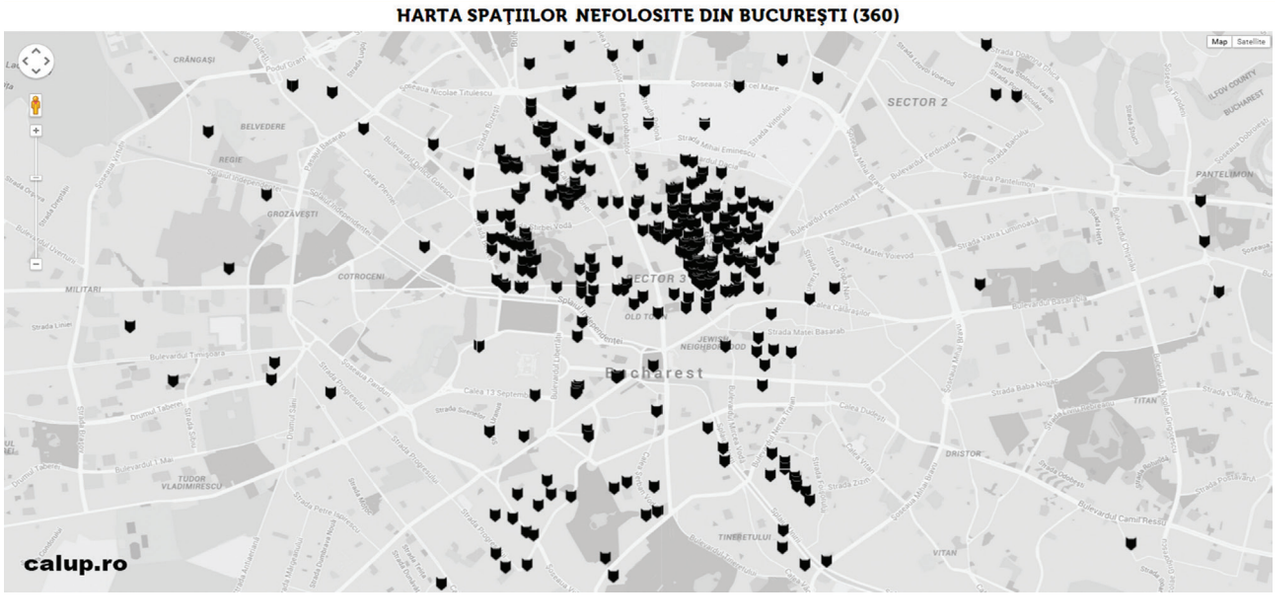
Aceeași cartare a orașului indică, însă, prezența unui număr mult mai mare de clădiri abandonate: instituții, teatre, cinematografe supuse riscului degradării și pericolelor inerente: incendii, scurgeri, focare de infecție etc.

La începutul anului 2016, Guvernul României a organizat conferința „Revitalizare comunitară și impact de dezvoltare economică inovatoare prin valorificarea patrimoniului comunitar abandonat în marile aglomerări urbane”. Intenția promovată a fost aceea de a crea pachete legislative pentru încurajarea reutilizării fondului construit, prin implicarea comunităților, a industriei creative și culturale și a mediului de afaceri.

Legislația nu prevede situația în care autoritățile pot executa lucrări în contul proprietarilor (chiar și atunci când există un litigiu privind proprietatea), urmând apoi să își recupereze banii de la aceștia.

Soluții posibile

• inventar centralizat al fondului construit neutilizat din domeniul public • introducerea unor măsuri de ajutor/ încurajare a proprietarilor în scopul utilizării clădirilor cu valoare de patrimoniu • introducerea unui set complementar de sancțiuni, care să prevină abandonul clădirilor • includerea fondului construit istoric în politicile publice şi în programele de finanțare pentru proiecte integrate de transformare • facilități fiscale pentru proprietari indiferent de funcțiunea adapostită de obiectivul cultural • deschiderea unor axe de finanțare dedicate revitalizării cu impact comunitar •

43. Bucureștiul Nefolosit – harta interactivă a spaţiilor inactive *@www.calup.ro, 2015*

În 2015, în zona zona centrală a oraşului au fost semnalate aproximativ 400 de spații nefolosite, rezidențiale, comerciale, industriale, terenuri sau grădini. Acestea trebuie recuperate și reutilizate urgent, cu sprijinul autorităţilor şi prin implicarea diferitelor grupuri de inițiativă locale. Problemele cu care se confruntă aceste spații sunt legate de riscul seismic, impozitarea monumentelor în proprietate privată care le restricționează către activități economice care le pot susține întreținerea, dificultăți în obținerea avizelor de siguranță la incendiu prin procedurile stufoase, lipsa datelor de contact ale proprietarilor.

Potrivit Legii 422/2001, primăria trebuie să asigure paza monumentelor abandonate sau aflate în litigiu, lucru care nu se petrece iar clădirile sunt resurse de materiale de construcții. Soluția oportună ar impune să existe un traseu reglementat al recuperării materialelor și al elementelor istorice valoroase cultural.

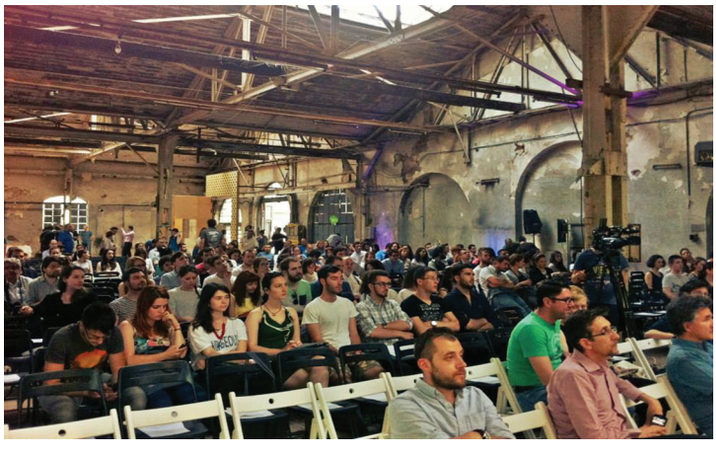

44. Moara lui Assan, ansamblu de clădiri de patrimoniu industrial abandonat

@Observatorul Urban, 2015

Din cauza problemelor juridice legate de regimul de proprietate şi a neaplicării legii de către autoritățile abilitate, monumentul istoric s-a degradat rapid, până la stadiul actual de ruină.

Într-o situație de abandon se află alte ansambluri sau clădiri valoroase ale Bucureștiului: hala Laminor din uzinele Malaxa, plaformele Dâmbovița și Pionierul dar și alte tipologii precum cinema Capitol, azilul israelit de pe Strada Romulus, blocul Rosenthal etc.

45. O conferinţă în Halele Carol – exemplu de reactivare a patrimoniul industrial

@Halele Carol, 2015

Clădirile industriale dezafectate reprezintă un potenţial uriaş pentru regenerare urbană. Halele de mari dimensiuni au vocaţie de spaţii publice, putând găzdui cu succes activități variate: creative, culturale, comerciale etc.

După incidentul de la Colectiv, accesul comunității creative la spațiile neconvenționale din oraș a fost drastic redus.

4.2. Demolările clădirilor de patrimoniu - echivalentul unui „asasinat urban”

Fondul construit istoric al Bucureștiului este o resursă neregenerabilă din punctul de vedere al dezvoltării sustenabile a orașului. În prezent, el nu este folosit la potențialul său și se risipește prin pierderi cumulate - degradări grave, demolări sau mutilări. Deși procesul de înlocuire a fondului existent cu unul nou este normal, succesul acestuia ține de modul în care intervențiile moderne relaționează cu orașul vechi.

• În București au fost delimitate zone valoroase cu regim de protecţie, dar pentru care nu există politici de conservare a specificului și de dezvoltare a potențialului cultural și economic. În aceste zone, alterarea fondului construit istoric s-a realizat cu girul autorităților locale, pe criterii de speculă imobiliară, în ciuda calităţii arhitectural-identitare a clădirii sau ansamblului. Astfel, au fost afectate inclusiv clădiri cu statut de monument. În vederea profitului imobiliar rezultat din folosirea terenului, unele clădiri sau corpuri de clădiri monument au fost vizate spre demolate. Această acțiune s-a realizat prin obținerea declasării. Legitimarea demolărilor se încearcă prin invocarea stării avansate de insalubritate a clădirilor - adeseori produsă deliberat – sau prin costurile mari de reabilitare. Mai ales asupra patrimoniului industrial planează această cutumă, ignorându-se alternativele igienizării.

• Legislația în vigoare privind exproprierea este inaplicabilă în ceea ce privește monumente istorice. Exproprierea trebuie fundamentată pe existența unui proiect de restaurare, deseori imposibil de realizat în condițiile restricționării accesului sau a existența lucrărilor de restaurare într-o documentație de urbanism (fapt rar, datorită scării diferite a acestuia față de proiectul de arhitectură).” Chiar și atunci când accesul este garantat, reușita exproprierii nu garantează faptul că statul va reuși să gestioneze favorabil monumentele din proprietatea sa.

• În absenţa politicilor care să încurajeze lucrările curente de întreținere a fondului construit istoric, degradarea lui accelerată face într-adevăr din ce în ce mai dificile și mai costisitoare intervențiile de reabilitare. Degradările au atins stadiul în care pun în pericol siguranța cetățenilor, prin desprinderea decorațiilor de pe fațade, uzura fizică a echipamentelor și finisajelor, riscul de prăbușire în caz de seism. În această situație, apelul la intervenția în regim simplificat, de urgență, a ISU pentru distrugerea extensivă a decorațiilor obiectivelor aparținînd patrimoniului cultural construit care stau să cadă este o soluție facilă care prezintă risc de generalizare.

• În prezent, nu există o evidență clară, actualizată și centralizată a stării fizice a patrimoniului construit, ceea ce îl face mult mai vulnerabil. Ştim însă că în București, din 60 de clădiri listate ca monumente de categoria A, 3% sunt încadrate în categoria cu risc seismic I, iar 65 de clădiri valoroase situate în afara zonelor protejate se află în stare de colaps sau precolaps.

Soluții posibile

• colectarea informațiilor despre zonele protejate și clădirile de patrimoniu, într-o bază de date centralizată și actualizată continuu • diversificarea soluțiilor de reabilitare și consolidare, în acord cu practica internațională actuală • păstrarea în cât mai mare măsură a substanței originale a fondului construit istoric și intervenții reversibile și dezvoltarea unei politici de întreținere curentă pentru fondul construit istoric și educarea populației în acest sens •

46. Hala Matache, monument istoric situat în piața Haralambie Botescu nr. 10 - înainte de demolare

47. Clădire de la nr. 182 - înainte și după demolare

@kmkz.ro, 2013

Demolarea Halei Matache s-a realizat cu aviz de la Ministerul Culturii pentru desfacere și reasamblare pe alt sit. Alte șapte monumente învecinate și alte 71 de clădiri istorice au fost demolate pentru realizarea tronsonului Berzei-Buzeşti.

48, 49, 50.

Casa negustorească de la 1901 pe Str. Matei Voievod, demolată integral la începutul anului 2016, cu aprobarea autorităților locale

@Dincolo de fațade, 2014; @ ARCEN, 2016

De o incontestabilă valoare urban-identitară, clădirea nu era monument istoric şi nu se afla în zonă protejată. În această situaţie, o posibilă formă legală de protecție ar fi fost semnalarea ei în Planul Urbanistic Zonal al Sectorului 2, care în prezent nu prevede păstrarea niciunei clădiri istorice, cu excepţia monumentelor istorice. Această lacună legislativă a condus la demolarea multor clădiri valoroase ale patrimoniului minor.

Ministerul Culturii analizează posibilitatea adoptării unor prevederi legale privind protecția “bunurilor memoriei comunității”, obiective nou-definite, inferioare ca valoare culturală monumentelor istorice, dar relevante pentru comunitățile locale.

4.3. Desfigurările clădirilor istorice prin reabilitări

Intervențiile asupra fondului construit au presupus adesea, pe lângă amplificări volumetrice, proiecte cu materiale și tehnici incompatibile cu caracteristicile clădirilor istorice. Acestea au fost modificate cel mai frecvent prin „polistirenizarea" fațadelor, demantelarea decorației, înlocuirea tâmplăriei şi a profilelor originale cu materiale nepotrivite tehnic şi estetic.

Legea nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construire nu asigură un cadru favorabil conservării clădirilor valoroase, care nu se regăsesc pe lista monumentelor istorice. Astfel, orice intervenție la interior, indiferent că este vorba de o clădire veche sau de un imobil nou, necesită autorizare de construire. În schimb, intervențiile pe fațade (care se presupune că nu aduc modificări caracteristicilor arhitecturale) nu necesită avizare nici măcar de Direcția pentru Cultură a Municipiului București (DCMB). Aceste prevederi legislative au dus la interpretarea abuzivă conform căreia inclusiv lucrările de reabilitare, şi implicit o multitudine de intervenții incorecte pe clădiri istorice (modificarea texturii, a cromaticii, a tâmplăriilor etc.) pot fi realizate fără autorizare. Resursele umane și financiare insuficiente ale Direcției pentru Cultură a municipiului București sau a Ministerului Culturii fac imposibilă la momentul actual verificarea intervențiilor pe clădiri istorice.

Deși există o serie de soluții și tehnici de intervenție pe clădiri istorice deja omologate, în București acestea nu sunt aplicate. Criteriul reabilitării calificate este sacrificat în favoarea ocaziei de a fabrica bugete publice mărite artificial, prin introducerea în caietele de sarcini a unor lucrări suplimentare care constituie surse de venituri pentru finanțări colaterale.

Nu în ultimul rând, trebuie subliniat faptul că nu există o diferență clară și reglementată între renovare/ reabilitare şi restaurare:

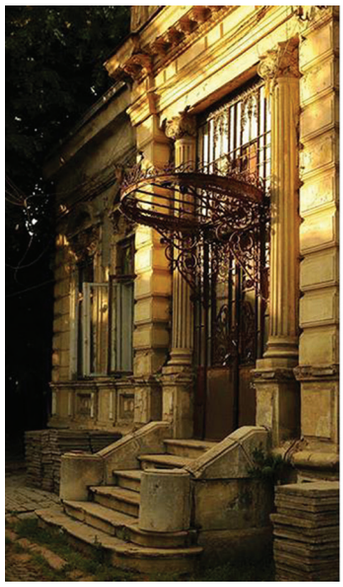
Renovarea / reabilitarea presupune intervenții specifice pe clădiri relativ noi sau pe clădiri fără valoare estetică sau istorică deosebită; cuprinde lucrări de revopsire, permite înlocuirea materialelor, a elementelor de tâmplărie etc.

Restaurarea-conservarea, în schimb, se referă la intervențiile pe monumente istorice sau clădiri valoroase, cu ornamente sau tehnici deosebite şi îşi propune păstrarea în cât mai mare măsură a autenticității materialelor și a structurii clădirii. Tendința internațională este de conservare integrată, care pune accent pe autenticitate și pe substanța istorică în timp ce menține clădirea activă și deschisă către public.

Confuzia între aceste două abordări face ca majoritatea intervențiilor asupra clădirilor din București să fie incompatibile cu statutul special al clădirilor istorice, majoritatea fiind supuse operațiunilor de renovare și iluminare nocturnă nepotrivită. Zona Lipscani este reprezentativă pentru multitudinea de abordări care duc, per ansamblu, la deprecierea generală a caracterului artistico-arhitectural al zonei.

Soluții posibile

• întărirea DCMB și MC cu resurse umane și financiare • formarea unui centru de consultanță cu locuitorii orașului, care să ofere soluții tehnice potrivite pentru toate tipurile de intervenții pe clădiri şi în zone istorice • realizarea de către specialişti de ghiduri și metodologii de intervenţie corecte din punct de vedere tehnic și estetic, distribuite către autorităţi şi populaţie • constituirea unor echipe formate din instituții, specialiști și dezvoltatori pentru găsirea soluțiilor optime de punere în valoare •

Clădire istorică, Str. George Georgescu nr. 16, mutilată prin reabilitare termică

53. Clădirea înainte de intervenție

@ *Dincolo de Fațade, 2012*

54. Clădirea după intervenție

@ *Rezistența Urbană, 2014*

Tehnicile de reabilitare termică cu polistiren sunt utilizate abuziv, pe clădiri istorice cu ornamente arhitecturale. Intervențiile de termoizolare pe pereţi din zidărie veche, pe lângă faptul că distrug fațadele istorice, creează probleme de impermeabilitate, igrasie și umiditate. În plus, în acest caz nici celelalte elemente de noutate (vopsirea pietrei, cromatica aleasă, tâmplăriile) nu reprezintă exemple de bună practică.

55. Casă pe Strada Maria Rosetti nr. 24, cu ancadramente noi din polistiren @*OARB, 2015*

Decoraţia originală a faţadei, îndepărtată sau acoperită cu polistiren, a fost înlocuită nejustificat cu o decorație caricaturală, de improvizaţie, realizată chiar din materialul termoizolant, care falsifică informația istorică. Această practică s-a perpetuat deja în numeroase construcții vechi reabilitate.

Situația generală a reparaţiilor şi renovării fondului construit istoric este înrăutățită de dispariţia meșteșugarilor și a tehnicilor premoderne.

4.4. Utilizarea agresivă a clădirilor istorice

Revitalizarea spațiilor din zona comercială istorică a Bucureştiului s-a realizat nu fără repercusiuni negative. Lipsa unei viziuni coerente de regenerare a centrului vechi a dus la o dezvoltare haotică. Interesul pentru Centrul Istoric se situează la confluenţa intereselor speculativ-comerciale (consum de spațiu fără investiții, intervenții care modifică substanțial imaginea urbană) cu intenţiile de valorificare corectă a potenţialului cultural şi caracterului identitar al zonei.

În ultimele decenii, prin activitățile și politicile derulate, valoarea istorică și arhitecturală a zonelor istorice reprezentative pentru București (Lipscani, Moșilor, Armenească, Polonă, Antim etc.) a fost periclitată prin intervenții preponderent punctuale, necorelate cu sistemul complex al clădirilor. Majoritatea intervențiilor s-au realizat spontan, fără o consultare în prealabil cu un specialist sau au fost realizate prin voința și după gustul beneficiarului, care a ignorat principiile minimale de conservare a patrimoniului. Principalele probleme care afectează peisajul urban al zonelor cu străzi istorice sunt:

- ocuparea exlusivă a parterului și abandonul nivelurilor superioare;
- modificări și recompartimentări interioare fără o analiză a impactului asupra structurii;
- spoieli superficiale, doar la nivelul parterului și remodelarea arbitrară a fațadelor;
- supraaglomerarea și consumul de spațiu prin amenajări care nu corespund caracterului interior al clădirilor;
- înlocuirea vitrinelor și tâmplăriilor originale;
- materiale și finisaje de proastă calitate;
- reclame stridente, invazive;
- dispariția comerțului specific (țesături, anticari, consumabile de caliatate etc.);
- blocarea circulației pietonale cu terase şi instalaţii care ocupă excesiv spațiul public; ocuparea intruzivă a domeniului public ridică riscul în caz de incendiu sau în alte situații de pericol public.

Numărul de ilegalități legate de autorizațiile de construire și calitatea scăzută a intervențiilor impun regândirea sistemului de gestiune al Centrului Istoric.

Interesul crescut pentru revitalizarea economică a zonei vechi, deşi reprezintă în mod indiscutabil un lucru pozitiv, trebuie să ţină cont de exigenţe multiple. Marile centre urbane și-au elaborat strategiile de dezvoltare a zonelor istorice punând în balans „defectele” (străzi înguste, clădiri vechi, încăperi mici, infrastructură perimată) cu potențialul acestora (identitate locală, prestigiu, atractivitate turistică, coeziune socială, educație etc.).

Soluții posibile

• elaborarea unui plan integrat de dezvoltare a zonelor istorice, care să fructifice potențialul cultural, economic și social al acestora • elaborarea unui regulament dedicat zonelor istorice, în conformitate cu particularităţile acestora (de exemplu, introducerea măsurii prin care să se asigure un flux pietonal civilizat de cel puțin 3m de lăţime, fără obstacole, pe străduţele din Centrul Vechi, paralizat de terasele şi instalaţii asociate evenimentelor urbane) • verificarea legalității intervențiilor pe construcții istorice, a ocupării domeniului public și corelarea cu regulamentul zonei •

56. Exemplu negativ de semnal comercial în centrul istoric, pe Strada Smârdan nr. 30

@Dan Marin, 2015

În lipsa reglementărilor și a controlului legalității și calității mijloacelor de publicitate, au apărut multe reclame și amenajări de proastă calitate.

Acesta este doar unul dintre multiplele exemple care afectează estetica arhitecturii istorice. Inventivitatea și dorința de a epata a localurilor din zona Centrului Vechi indică lipsa de control la nivelul autorităților însărcinate cu protecția patrimoniului.

Nicio reclamă sau intervenție în zona istorică nu este realizabilă fără un aviz în prealabil de la Direcția pentru Cultură a Municipiului București, care este însă depășită de numărul mare de solicitări, deseori depuse după ce lucrarea a fost deja realizată.

57. Club nou pe strada Lipscani – exemplu de disney-ificare a patrimoniului

@ Bucureștii Vechi și Noi, 2015

Noua imagine a Centrului Vechi este dominată de cluburi și baruri care reinventează identitatea zonei într-o manieră frivolă. Proasta gestiune a oraşului istoric face posibile intervențiile arbitrare, ieșite din contextul local și care sugerează o desprindere de sensul originar al locului.

58. Strada Lipscani, supraaglomerată odată cu lăsarea serii

@ hotnews, 2013

Autorizațiile pentru ocuparea domeniului public în zonele protejate, eliberate de PMB, permit consumul abuziv de spaţiu, din raţiuni de profit, în dauna confortului urban şi a calităţii zonei. Nu se respectă regula minimală de a lăsa o trecere de 3m pentru mașina de pompieri în caz de incendiu.

La nivel de pieton, disconfortul cauzat de piedicile continui reduce atractivitatea zonei.

4.5. Lipsa politicilor publice de promovare a patrimoniului

În 2015 a fost actualizată lista monumentelor istorice din Bucureşti, cu 2651 de poziții, reprezentând densitatea cea mai mare într-un teritoriu din România, de aproape 9% din procentul național. Dintre acestea, 160 (7,5%) sunt de categorie A (de importanță națională) iar 1588 (75,7%) sunt de categorie B, în zone protejate. 361 (17%) reprezintă ansambluri și clădiri aflate în afara zonelor protejate, care sunt supuse agresiunilor cauzate de modificarea contextului sau a intervențiilor neavizate. Pentru aceste monumente sunt cunoscute foarte puține informații privind starea de conservare și utilizarea actuală.

Bucureștiul a alocat un număr redus de resurse pentru integrarea patrimoniului construit în strategii de dezvoltare. Lipsesc regulamente de urbanism operaționale pentru valorificarea zonelor istorice, iar cadrul legislativ pentru protecția patrimoniului cultural în general şi a monumentelor istorice în particular nu a fost revizuit şi actualizat.

Deși noțiunea de monument istoric a evoluat de-a lungul timpului, atitudinea României rămâne tributară unui sistem de gândire depășit, care avantajează promovarea și restaurarea monumentelor naționale importante (Arcul de Triumf, Ateneul Român etc.), ignorând patrimoniul minor, esențial la rândul său pentru identitatea locală.

Din cauza demolărilor frecvente ale clădirilor istorice, a dezvoltării urbane necontrolate și a reabilitărilor nepotrivite, Bucureștiul a fost nominalizat pe lista 2016 World Monuments Watch (un program internațional de monitorizare a patrimoniului), la categoria situri istorice în pericol. Nu există nicio reacție din partea autorităților legată de această nominalizare. Includerea în program reprezintă un semnal de alarmă la nivel internațional că Bucureștiului i se distrug clădirile identitare și că în lipsa unor măsuri coerente dedicate protecției patrimoniului, administrația publică riscă să denatureze ireversibil specificitatea urbană și arhitecturală.

În timp ce Europa tinde spre o politică de regenerare a patrimoniului prin includerea lui în politici de dezvoltare, în București se promovează încă demolări şi modificări de substanță ale construcţiilor sau ţesutului urban. Un exemplu recent îl oferă propunerea pentru Hala Laminor din ansamblul uzinelor Faur sau Malaxa, proiectată de Horia Creangă, cu statut de monument clasa A, care ar trebui să fie „eviscerată” de un nou cartier de locuinţe. Un alt exemplu, în care monumentul este victimă colaterală, este PUZ-ul Hala Ford, o inserţie excesivă în raport cu infrastructura subdimensionată a zonei.

Relativizarea generalizată a valorilor patrimoniului construit reduce potențialul economic și cultural al Bucureștiului.

Soluții posibile

• redimensionarea şi reforma aparatului public de gestiune a patrimoniului construit pe criterii de competență • corelarea regulamentelor urbanistice cu politicile de conservare a fondului construit istoric, atât în ceea ce privește dezvoltarea de noi proiecte, cât și intervențiile de reactivare • crearea unui departament de informare privind cultura urbană și semnificaţia patrimoniului pentru dezvoltarea capitalei, ca bun cultural de interes şi utilitate publică •

59. **PUZ care propune un ansamblu de turnuri de birouri de 15-25 de etaje lângă Hala Ford, monument istoric clasa A, aflat în zonă rezidenţială, pe Calea Floreasca nr. 159 – 165**

@Grupul de inițiativă civică Floreasca, 2014

Cele patru turnuri propuse vor face ca traficul să crească, iar în plus noile construcţii vor afecta monumentul istoric, fiind la o distanță foarte mică de el.

Grupul de Inițiativă Civică Floreasca combate cu perseverenţă acest proiect.

60. PUZ pentru un proiect de turnuri de locuinţe în interiorul Halei Laminor, Uzinele Malaxa, B-dul. Basarabia nr. 256

@ hotnews.ro, 2015

Primăria sectorului 3 a achiziţionat Hala Laminor (uzinele Malaxa), monument de importanță națională, pentru care a propus un proiect imobiliar de locuințe, care demolează 80% din suprafaţa halei.

Soluția a fost contestată de o parte a specialiștilor pe patrimoniu şi de OAR, care a solicitat concurs internațional de soluţii.

61. Casa Costa-Foru, deschisă publicului

@Casa Costa-Foru, 2015

Sub sloganul „Fațadele sunt ale comunității”, Dincolo de Fațade au deschis casa Costa-Foru către public în vara anului 2015.

Succesul iniţiativei probează faptul că există nevoia și interesul locuitorilor capitalei pentru spații cu valoare arhitecturală și istorică, prea puțin integrate într-un circuit vizitabil reglementat (muzee, galerii etc.)

62. Experimentarea casei Monteoru, Calea Victoriei nr.115, prin intermediul simțurilor, un proiect SenseAbility

@AMAis, 2015

Preocuparea pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități în orașului este extrem de redusă. SenseAbility este un proiect socio-cultural dedicat acestor persoane, care implică arhitectura de patrimoniu.

4.6. Lipsa controlului și a monitorizării intervențiilor pe clădiri istorice

Resursele umane și financiare limitate ale instituțiilor publice care au ca obiect protecția patrimoniului sunt cauza blocajului continuu al intervențiilor pe clădiri istorice, pierderii credibilității eventualelor politici publice și a absenţei lor din orice strategie de dezvoltare urbană.

În București, atribuțiile privind intervențiile pe clădiri istorce revin Direcției pentru Cultură a Muncipiului București (DCMB) serviciu deconcentrat al Ministerului Culturii. Blocajele din procesul de avizare au dus la constatarea faptului că DCMB este subdimensionată economic și financiar, lucru care comportă consecințe asupra calității intervențiilor. Lipsa personalului calificat și a suportului juridic a vulnerabilizat DCMB, iar deciziile acesteia au putut fi influențate în funcție de interese private. Lunar sunt înregistrate peste 200 de documentații de avizare, dintre care doar 30% sunt rezolvate, restul urmând o reportare spre lunile viitoare. Astfel, s-a ajuns la un moment de colaps al Direcției, care nu răspunde sarcinilor cu care a fost investită. Blocajul acesteia duce la pierderi economice și întârzieri ale șantierelor. În plus, Primăria Generală București (PMB) nu colaborează cu Direcția pentru Cultură a Municipiului București (DCMB) în vederea emiterii de poziții oficiale comune și corelate. Coordonarea inter-instituțională și normativ-legislativă în privința avizelor și autorizațiilor este nefuncțională, provocând astfel confuzie atât la nivelul beneficiarilor, cât și autorităților. Acest lucru se reflectă în incoerența și calitatea îndoielnică atât a documentațiilor, cât şi a intervenţiilor propriu-zise asupra oraşului istoric. Astfel, nu există controlul emiterii avizelor şi autorizaţiei pe aceeaşi documentaţie.

De altfel, există un număr mare de dosare penale pentru intervenții în zone construite protejate, realizate fără proiect, cu proiect incomplet sau fără autorizaţie de construire. Acestea sunt cauzate de faptul că legea este aceeași și pentru o renovare minoră de grup sanitar, și pentru intervenții de amploare. Această suprareglementare a condus la intervenții abuzive, realizate din neștiință sau cu intenție, iar lipsa de control în teritoriu a dus la perpetuarea unor practici invazive, cu impact negativ asupra esteticii zonelor vechi.

Modul de realizare a intervențiilor reflectă lipsa de cunoaștere a comportamentului specific al clădirilor istorice: structură, permeabilitate higro-termică a zidurilor etc. Lipsa bibliografiei și a ghidurilor de bune practici, pe categorii de structuri istorice, funcțiuni și caracteristici a favorizat intervenții incorecte. Majoritatea intervențiilor nu fac diferența dintre un monument istoric și o clădire istorică, așa cum nu fac diferența între reabilitare, renovare, restaurare sau conservare. Uniformizarea pieței materialelor de construcție și a tehnicilor a dus la un monopol al practicilor incorecte, astfel încât constructorii acționează identic în cazul clădirilor cu caracteristici sau valori diferite.

Soluții posibile

• bugetarea corespunzătoare și dotarea cu resurse umane și financiare urgentă a DCMB pentru avizare, control, monitorizare • instituirea unui centru specializat pe intervenții asupra fondului construit istoric • adaptarea programei universitare la necesitățile actuale • actualizarea politicilor şi metodelor de intervenție adecvate în problemele specifice clădirilor istorice • atestarea echipelor calificate • programe de formare de tipul școlilor de arte și meserii • necesitatea reglementării voluntariatului în domeniul patrimoniului cultural construit pe modelul voluntariatului din legislația de mediu și preluarea sistemului custodiei pentru zonele construite protejate de la cele naturale •

63. Casa Nanu-Muscel, Piaţa Romană nr. 7

@OARB, 2016

Casa a fost încadrată ca monument istoric în 2007. În 2015 au început lucrările de extindere a Academiei de Ştiinţe Economice. Intervenții pe pe clădirea Nanu-Muscel s-au realizat în baza unui proiect autorizat ante-2007, fără refacerea documentaţiei, conform legii monumentelor istorice.

În interiorul clădirii, Direcția pentru Cultură a municipiului București a identificat o serie de lucrări fără aviz. Șantierul a fost oprit la intervenția Ministerului Culturii în aprilie 2016.

64. Casă la intersecţia străzilor Vasile Lascăr şi Maria Rosetti

@OARB, 2015

După ce lucrările de consolidare și extindere au fost oprite în 2013, un nou PUZ pentru acest amplasament, prin care se solicită realizarea unui imobil 2S+P+5E+ET, este în prezent în consultare publică.

Suntem în faţa unui caz de manual privind supraetajarea excesivă a unei construcții istorice. Deşi structura originală de cărămidă nu permite supraînălţarea cu materiale mai rigide şi invazive, acest proiect a prevăzut dublarea înălţimii, eliminarea tencuielii originale şi, prin urmare, distrugerea ireversibilă a acestei case.

Concluzie: Patrimoniul construit este o resursă strategică neregenerabilă, ignorată de dezvoltarea urbană actuală

Absența unei politici pentru conservarea și protecția substanței identitare a Bucureștiului a dus la alterarea centrului istoric și a zonelor istorice până la mutilare estetică. Acest lucru a fost cauzat de instabilitatea politică, transformările sociale sau ale economiei de tranziție, și amplificat de politica urbană axată pe construcția de locuințe noi, demolându-le pe cele vechi. Astfel a rezultat o depreciere evidentă a fondului construit existent, devenit obiect de consum și nu de dezvoltare prin conservare integrată.

Soluțiile oferite de administrație au vizat conservarea și muzeificarea marilor monumente naționale, omițând din programele investiționale clădirile istorice de importanță locală. În lipsa unei astfel de politici, zonele istorice și-au schimbat aspectul și funcțiunea în timp din cauza unei serii de agresiuni girate de autoritatea locală și încurajate de specula imobiliară.
Astăzi în București, „fațadismul" - păstrarea (deseori prin reconstrucție) exclusiv a fațadei și refacerea interiorului, reprezintă o acțiune în defavoarea patrimoniului. Reconstrucțiile sunt, însă, acțiuni ireversibile de distrugere, neavând tangență cu principiile de valorificare a patrimoniului. Ca urmare a tuturor intervențiilor realizate de-a lungul ultimelor decenii, centrul Bucureștiului se află într-o situație de criză identitară, la mijlocul mai multor interese care trebuie negociate pentru a se încadra într-o politică publică unitară. Consecințele sunt vizibile atât la scară mică - prin intervenții neavizate și distrugeri punctuale, dar semnificative, cât și la scară mare - prin demolarea unor zone reprezentative, fronturi de stradă care, odată demolate, reprezintă acțiuni ireversibile.
Aceste atitudini de denaturare au dus, prin aprobarea lor de către autoritatea publică, la modificarea percepției asupra valorii economice a patrimoniului istoric. Aspectul orașului arată că mentalitatea colectivă nu consideră încă patrimoniul ca un bun comun, motor al dezvoltării, cu impact asupra economiei și culturii contemporane.
În prezent, România nu are o politică de dezvoltare sustenabilă a patrimoniului cultural, perceput la ora actuală la nivel internațional ca resursă strategică. Cultura a fost desemnată al patrulea pilon al dezvoltării sustenabile alături de economie, social și mediu, prin urmare este necesară integrarea acestuia în politici publice valide.

Deși patrimoniul nu este considerat o chestiune de urgență, acesta este compus din clădiri a căror valoare modelează cultura urbană, ducând la o definire a identității, al cărui impact pătrunde și în alte domenii ale societății.

Soluții posibile

• clarificarea regulamentelor de urbanism și respectarea acestora • restructurarea formei de administrare a zonei centrale, divizată astăzi între 7 primării (PMB + Primăriile de sector), pentru asigurarea unei guvernanțe unitare și integrate • controlul unitar al intervențiilor • redefinirea legislativă şi administrativă a zonei centrale istorice cu statut protejat • actualizarea şi respectarea regulamentelor de urbanism pentru zonele protejate •

„Fațadism” - demolarea și reconstrucția carcasei Casei Spiru Haret, clasată ca monument istoric

65. Casa înaintea și în timpul intervenţiei @*simpara.ro, 2012,*

66. Casa după intervenția de extindere @*hotnews, 2015*

Bucureștiul se constituie din alăturări de zone cu caracter diferit, ceea ce a făcut ca gestiunea oraşului să constituie permanent o problemă, agravată însă de lipsa unei minime iniţieri a decidenţilor în istoria arhitecturii şi a locului. Desconsiderarea până la distrugerea efectivă a patrimoniului, cutumă moştenită din comunism, se transpune în instrumente legislative laxe sau de-a dreptul inoperante.

Pe piaţa imobiliară, terenul se consideră întotdeauna mai valoros decât clădirea. De aceea, în practică se întâlnesc numeroase situaţii în care, atunci când prin lege clădirea istorică nu poate fi desfiinţată, ea este fagocitată de volume invazive, străine de trăsăturile zonei de amplasament. Vechile case suferă de cele mai multe ori reducţii butaforice sau intervenții de tip **„faţadism”** (demolare și reconstrucție a coajei clădirii) cu rezultatul pierderii integrale a substanţei originale, ca în exemplul de alături: Casa Spiru Haret a fost demolată aproape integral și reconstruită la nivel de „anvelopantă istorică” a unei noi clădiri de birouri.

5.1. Administrația publică nu respectă termenele de elaborare a regulamentelor de interes public

În toamna anului 2015 s-a prelungit, pentru a doua oară, valabilitatea Planului Urbanistic General (PUG), până în 2018, invocându-se intenţia de a nu fi blocate investițiile. În acest timp, la nivel urbanistic se intervine pe un plan general depășit, modificat succesiv prin regulamente zonale cu derogări exagerate, care au ca efect comun aglomerarea necontrolată. Lipsa PUG genereaza confuzii având ca rezultat conflicte ce nasc procese civile și chiar penale în justiție. Regulamentele de zona construită actuale fiind de multe ori incoerente conceptual, genereaza procese între investitori și vecini.

* PUG-ul reprezintă documentul principal de planificare urbană și evaluare a obiectivelor strategice, a direcțiilor și politicilor de dezvoltare și coordonare a investițiilor. Deși perioada de elaborare a PUG pentru Bucureşti a expirat, nicio fază nu a fost supusă până în prezent consultării publice.

Planul de mobilitate urbană durabilă (PMUD) este o strategie care tratează problema mobilităţii oamenilor în oraşe. PMUD este obligatoriu pentru accesarea fondurilor UE pentru: circulație, drumuri, transport public etc. PMUD Bucureşti-Ilfov se află în proces de avizare la Agenția de Mediu și ar fi trebuit finalizat astfel încât să producă efecte în perioada 2014-2020. În plus, este obligatorie corelarea lui cu PUG-ul Bucureşti, de asemenea aflat în lucru. În scopul accesării fondurilor UE în exerciţiul financiar 1997-2013 pentru spațiu public, dezvoltare comunitară, regenerare urbană etc., a fost elaborat Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) pentru Zona Centrală București. Deoarece valabilitatea PIDU a expirat fără ca proiectul să fie pus în practică, absorbția fondurilor prin noua axă 2014-2021 este condiționată de elaborarea unei noi documentaţii, Strategia de Dezvoltare Urbană (SDU), care să actualizeze PIDU. Regulamentele de zonă construită protejată (PUZ-ZCP) necesită atât o revizie conceptuală, cât și o actualizare în baza evaluării situației din teren.

Conform Legii nr. 185/2013, Regulamentul de publicitate stradală, document-cadru pentru amplasarea publicității stradale trebuia finalizat și aplicat până la 1 decembrie 2015, dată la care ar fi trebuit să înceteze contractele și să se revizuiască criteriile de amplasare a mijloacelor publicitare. Nefinalizarea la termen a acestui regulament permite în continuare invazia de panouri publicitare în Centrul Istoric.

Toate aceste documente elaborate ante PUG 2035 și neintegrate în acesta pot genera efecte perverse, de natură să afecteze logica unei reglementări spațiale unitare și coerente, menținând eternul statut de improvizație și generând supape pentru perpetuarea fenomenelor derogatorii.

Soluții posibile

• transparentizarea procesului de elaborare a planurilor urbanistice • depolitizarea strategiilor și a regulamentelor • realizarea unei asociații a expertilor judiciari arhitecți - Corpul Expertilor Judiciari Arhitecți - sub egida OAR (garant profesional la Ministerul Justiției în timpul diligențelor depuse, între anii 2002 și 2011, pentru înființarea specializării arhitectură) ar conduce la o viziune unitară în cadrul lucrărilor ajunse în justiție • consultări publice avizate pe soluții oferite prin planurile urbanistice •

5.2. Lipsa unei bănci de date ca suport pentru politici publice adecvate

Deși este o capitală europeană, Bucureștiul nu are o bancă de date, o evidență centralizată a intervențiilor, avizelor și autorizațiilor, care să permită monitorizarea eficientă a implementării proiectelor și strategiilor urbane.

În aceste condiţii, studiile urbanistice sunt realizate sporadic şi netransparent şi produc rezultate discutabile.

În prezent, Bucureştiul nu beneficiază de:

• un inventar centralizat al domeniului public;

• un inventar centralizat al proprietăților private;

• un inventar centralizat actualizat și interogabil al Administrației Fondului Imobiliar;

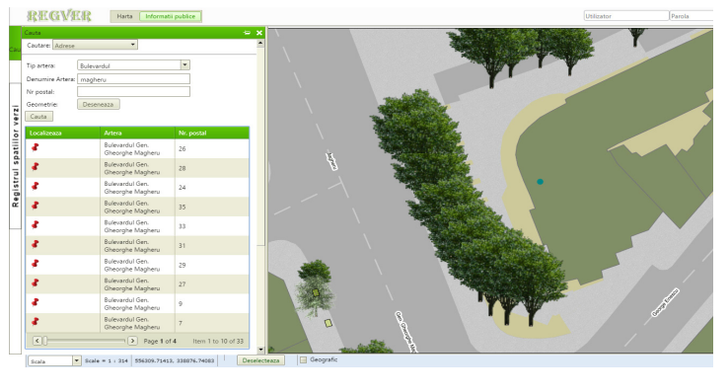
• un inventar actualizat al spațiilor verzi;

• cadastrul terenurilor și clădirilor corelat la GIS (Geographic Information System);

• monitorizarea intervențiilor urbane pe suport GIS.

67.
Harta incompletă a autorizațiilor eliberate de PMB
@urbanism.pmb.ro, 2015
Pe site-ul PMB, documentația de interes public este afișată parțial şi ilizibil. Lipsesc mai ales autorizațiile pentru mijloacele de publicitate în zona centrală.

68.
Registrul spațiilor verzi al PMB: intersecţia Bulevardului Magheru cu strada George Enescu
@regver.pmb.ro, 2015
Cadastrul Verde nu este pe deplin funcțional și nici actualizat. Site-ul nu oferă informaţiile obligatorii, interogabile cu privire la arbori şi la amenajări ale spaţiilor verzi. Monitorizarea situației reale din București este asigurată de instituții sau organizații cointeresate. De exemplu, recent, locuitorii din Cotroceni au cartografiat jumătate din străzile cartierului, solicitând Primăriei înlocuirea arborilor lipsă.

Soluții posibile

• realizarea unei bănci de date urbane care să centralizeze informații privind infrastructura supra- și subterană, indicatori de cantitate și calitate, parametri și informații privind: populația, regimul juridic sau de proprietate, dotări și utilități, zone economice și ocupația populației, mediu și spații verzi, locuire, spațiu public, patrimoniu, cultură urbană, oferta urbană, programe de arhitectură, activități comerciale •

5.3. Urbanismul participativ, un instrument neutilizat

Documentele strategice sau normative pentru București sunt elaborate în mod netransparent de către echipe necorelate, care nu pot astfel livra un rezultat coerent, cuantificabil și operativ.
Planificarea urbană este un act de utilitate publică, menit să negocieze interesele multiple ale utilizatorilor urbani. Deși autoritățile sau elaboratorii de proiecte încearcă dialogul cu comunitatea și părțile interesate, din lipsa de corelare a propunerilor cu o viziune de ansamblu, unificatoare, dar şi cu realitatea de pe teren şi nevoile reale ale comunităţii, deseori se ajunge la conflicte de opinii sau interese, care mai departe implică nerespectarea termenelor de avizare / autorizare şi chiar blocarea demersurilor. Lipsa unui concept unitar asupra termenilor, un dicționar accesibil și nespecialiștilor, amplifică aceste conflicte.

Dintre proiectele normative majore aflate în lucru despre care nu a fost comunicată public nicio informaţie menţionăm PUG-ul Bucureşti (aflat „în prelungiri" până în 2018, nivelul de elaborare al acestuia nu se cunoaşte), iar dintre proiectele care pun locuitorii capitalei în faţa unui fapt consumat trebuie amintit PIDU, aprobat în 2012. În acest caz, este vorba de observaţii şi recomandări atât ale specialiştilor, cât şi ale locuitorilor, care au fost în mod sistematic ignorate.
Aproape toate proiectele de amenajare urbană sunt astăzi realizate fără studii integrate ale nevoilor reale şi tendinţelor de dezvoltare ale oraşului, fără aportul specialiştilor, nu presupun concurs public sau consultarea locuitorilor.
Printre proiectele de interes public inoperante - finalizate, dar neaprobate de CGMB sau tergiversate - se numără „București 2035" (document strategic pentru dezvoltarea competitivității în domeniile locuire, mobilitate, dezvoltare economică, mediu, cultură etc.), Regulamentul de publicitate şi Regulamentul de reabilitare a fațadelor.

Concepute în condiţii de izolare faţă de orice dezbatere publică şi profesională, unele proiecte esenţiale pentru oraş ajung la situaţii paradoxale. Astfel, Regulamentul de spații verzi, documentul-cadru pentru intervențiile pe spații verzi existente, aliniamente stradale și cursuri de apă, aflat în lucru, nu prevede nicio soluție pentru creșterea suprafețelor verzi din oraș, iar Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), deși expune principii ale Uniunii Europene, prin unele propuneri ignoră sau contrazic aceste criterii (de ex.: prioritizarea centurii București pentru degajarea traficului de tranzit, a parcărilor park&ride pentru navetiști, a delimitării parcajelor supraterane și controlul acestora etc.)

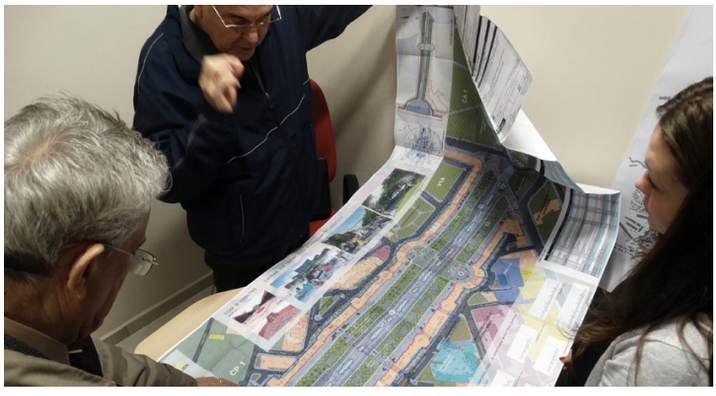
Soluții posibile

• dialogul între echipele de elaborare a proiectelor • informarea și implicarea tuturor grupurilor de interese încă din punctul 0 al oricărui demers, cadrul de implementare al proiectelor • încurajarea urbanismului participativ • flexibilitatea în elaborarea planurilor • respectarea termenelor de consultare publică • modernizarea și actualizarea sistemelor de consultare publică (ex. refacerea secțiunii de urbanism a pmb.ro, care nu oferă o interfață prietenoasă pentru utilizatori) •

69. Ședință CGMB pe tema PIDU cu asociațiile de proprietari de pe Bulevardul Unirii

@Epoch Times, 2015

70. Consultare publlică PIDU - o cameră de 4mp, fără participarea niciunui reprezentant al Primăriei Generale

@ Observatorul Urban București, 2014

Anumitor aspecte din proiectului PIDU li s-au opus, în mai multe rânduri, locuitorii din zonele afectate. În ciuda petițiilor și scrisorilor care făceau cunoscută poziția acestora, proiectul a fost aprobat. Locuitorii au reproșat superficialitatea consultărilor publice inițiate de PMB. Un fapt ironic care trebuie amintit aici este cutuma PMB, motivată prin numărul limitat al locurilor din sală, de a invita persoanele înscrise la sesiunile de consultare să asiste într-o anticameră, în faţa unui ecran care transmite discuţia din interior.

71. Propunere pentru Bulevardul Magheru, făcută de OAR Bucureşti

@Street Delivery, 2015

Macheta, prezentată în stradă în zilele festivalului Street Delivery, le propune bucureştenilor un bulevard Magheru cu mai puţin trafic şi cu inserţii de aliniamente de copaci, pentru reducerea poluării ambientale.

Concluzii: Transparența și dialogul între administrație, specialiști și comunitate reprezintă o prioritate

Administrația dialoghează greu sau deloc pe anumite probleme de interes public major:

• modificări legislative, fie prin adoptarea de noi legi, fie prin modificarea celor existente;

• implementări de proiecte urbanistice de interes public;

• stabilirea cotelor de taxe publice cu impact asupra clădirilor.

Marile proiecte urbanistice nu sunt supuse în prealabil dezbaterii publice, deși afectează atât spațiul public, cât și pe cel privat. Deciziile privind modificările de trasee de circulație sau construcția de clădiri cu impact în oraș sunt anunțate după ce au primit o formă finală și urmează implementarea sub o formă sau alta.

Documentația prin care se lansează în dezbatere proiectul este de cele mai multe ori prea tehnică pentru un nespecialist, drept urmare reacțiile apar de cele mai multe ori după începerea lucrărilor. De obicei, se procedează astfel:

• se prezintă planuri de urbanism fără prea multe explicații, la o scară care dezavantajează înțelegerea proiectului;

• planurile de urbanism sunt reduse la o schemă de amplasament, fără a da informaţii despre volumetria sau impactul construcției în zonă.

Multe dintre consultațiile publice organizate de Primării au loc cu scopul de a bifa o procedură obligatorie, iar bunele practici se opresc preponderent la nivel declarativ.

În aceste condiţii, trebuie găsit un mijloc de comunicare între specialişti, administraţie şi populaţie, un limbaj comun în care proiectele să fie comunicate clar, înţelese şi asumate în comun. Implicarea tuturor actorilor urbani este necesară atât pentru validarea marilor proiecte în faza de concepere, cât și pentru reușita implementării lor.

Soluții posibile

• realizarea unei platforme de informare și educare publică privind rolul, scopul și procesul politicilor publice (autoritățile publice pot beneficia astfel de un instrument critic cu ajutorul căruia să elaboreze şi să controleze strategii realiste) • formarea de grupuri de lucru interdisciplinare pentru acoperirea complexității problematicilor urbane • măsuri contemporane de încurajare a dezvoltării arhitecturii și a urbanismului prin participarea locuitorilor • realizarea unui Îndrumar pentru expertizele judiciare și un Dicționar de termeni specifici arhitecturii și urbanismului, care să ducă la un concept unitar și accesibil și nespecialiștilor •

72. Grădina de vară Favorit – exerciţiu de urbanism participativ

@Grădina de vară Favorit, 2015

Grupul de inițiativă civică format din mai multe asociații a realizat un exerciţiu de urbanism participativ pentru amenajarea zonei din jurul cinematografului Favorit. Au fost identificate posibilități de îmbunătățire a calităţii spațiului public prin locuri de joacă pentru copii sau zone de recreere pentru rezidenți.

73. Staţia de metrou Eroilor, în cartierul Cotroceni – un arhitect îi explică unui rezident proiectul Metrorex

@InCotroceni, 2016

Şantierul la infrastructura Metrorex se desfăşoară fără protejarea locuitorilor zonei, cu distrugerea parcurilor prin tăierea arborilor (transformarea spațiilor verzi în spaţii de parcare) şi cu afectarea structurii de rezistenţă a caselor. Alte neplăceri sunt infiltraţiile de apă din beciurile locuinţelor şi blocarea traficului.

74. "Modelează-ți orașul" – un exerciţiu al elevilor de la liceul Spiru Haret

@Asociația Culturalis, 2015

La iniţiativa asociaţiei Culturalis, în octombrie 2015 elevii au încercat să găsească soluţii de revitalizare a spațiului public adiacent liceului lor.

75. "De-a arhitectura" – ateliere de educaţie urbană pentru copii

@De-a arhitectura, 2015

"De-a arhitectura" este un proiect dedicat iniţierii copiilor în noţiunile fundamentale ale culturii urbane. Copiii sunt provocaţi să conştientizeze formele de manifestare ale arhitecturii prin jocuri și experimente practice.

6.1. Arhitecții și problemele legate de exercitarea profesiei

Exercitarea profesiei este îngreunată de o serie de probleme birocratice sau legislative:

• procesul de autorizare este extrem de greoi şi presupune aceleași prevederi și etape indiferent de complexitatea proiectelor. Un astfel de proces favorizează corupția și diluează responsabilitatea. Totodată, el nu asigură calitatea rezultatului. Timpul mediu de obținere a unui răspuns din partea primăriilor la solicitarea autorizaţiei depăște cu mult termenul legal de 30 zile, fiind între 2 și 4 luni, iar numărul mediu de avize solicitate prin CU este de 5-7.

• investițiile publice sunt foarte scăzute. În 2015, ele au reprezentat doar 1,46% din totalul proiectelor supuse avizării, fiind distribuite astfel: 0,24% PMB reabilitări termice, 0,96% PMB1 reabilitări termice, 0,08% PMB2 fântâni publice, 0,17% PMB3 reabilitări școli și locuri de joacă. OAR nu deţine o evidenţă proprie a amenajărilor spațiului public, în condiţiile în care acestea se fac fără proiect de arhitectură.

• cadru legislativ stufos, neactualizat și adesea contradictoriu, modificat frecvent;

• diminuarea rolului de coordonator de proiect al arhitectului. Temele de proiectare se elaborează fără arhitect, sub standardele minimale prevăzute de normative, iar punerea în practică a soluţiilor implică arhitectul de pe poziţii subordonate şi nu din postura de autor.

În instituțiile publice din România, prezența arhitecților și urbaniștilor este printre cele mai reduse din Europa. Aparatul administrativ este subdimensionat, atât uman, cât și financiar, și este slăbit de presiunile politice și de lipsa unor regulamente de urbanism clare, respectate atât de profesioniști, cât și de beneficiari. OAR a identificat în 2016, în administrația centrală şi locală din Bucureşti, circa 60 de funcționari publici arhitecţi şi urbaniști. La un total de peste 3500 de membri OAR Bucureşti, dintre care circa 2000 în exercițiu, doar 2% ocupă posturi specifice în administrație.

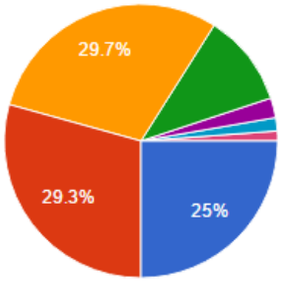
Lipsa specialiştilor a dus la apariția unor procese care lucrează în defavoarea orașului. Prezenţa scăzută a arhitecților în administrație este legată de slaba motivare profesională și financiară.

Soluții posibile

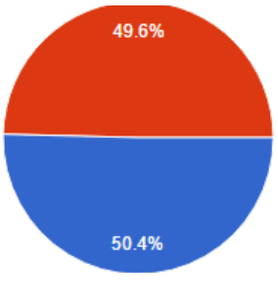
• înființarea unui Birou Unic de autorizare cu corelarea documentației supusă avizării • consultarea online a prevederilor documentațiilor de urbanism existente • emiterea online a certificatului de urbanism • depunerea online a documentației pentru obţinerea AC, cu bon de înregistrare (dată, oră, timp de răspuns) și centralizarea avizării (acord unic) şi emiterea on-line a AC • respectarea termenelor de avizare/ autorizare • suplimentarea aparatului administrativ cu resurse umane și financiare care să acopere nevoile orașului •

Sondaj OARB (nr. respondenți = ca. 250):

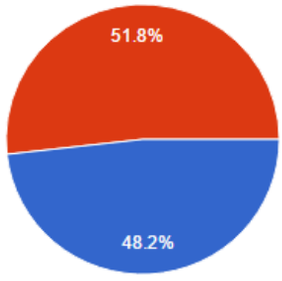
În luna martie 2016, OAR București a realizat un sondaj în rândul arhitecților privind timpii de obținere a avizelor și autorizațiilor emise de administrația publică locală (APL). S-a avut în vedere în special timpul mediu de obținere a certificatului de urbanism (CU) și a autorizației de construire (AC). Redăm mai jos părți din sondaj:

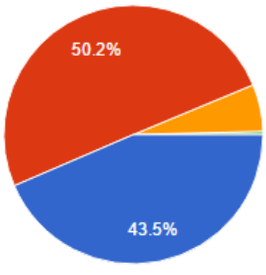
c1. Timp mediu de obținere a C.U. :

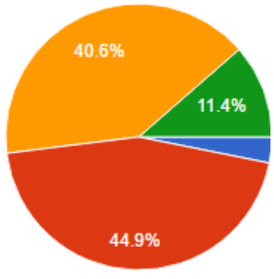
c2. Certificat de urbanism eliberat greșit:

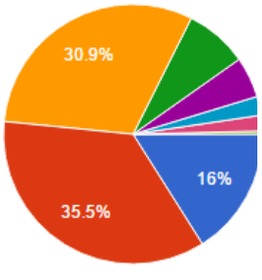
c3. De câte ori s-a obținut un C.U. greșit:

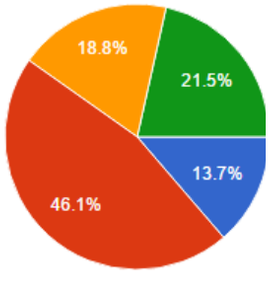
c4. Număr minim de avize cerut prin certificatul de urbanism:

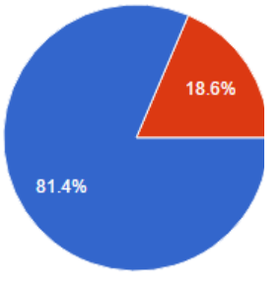
c5. Număr maxim de avize cerut prin certificatul de urbanism:

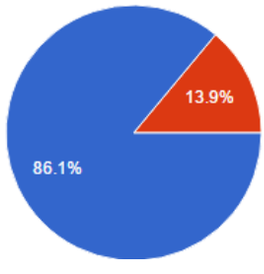
c6. Timpul maxim de obținere A.C. după depunerea documentației complete:

c7. Consultanță din partea administrației locale:

c8. Păreri favorabile pentru depunerea online a documentației de autorizare:

c9. Pentru înființarea unui Birou Unic pentru București:

6.2. Lipsa concursurilor de soluții și achizițiile publice netransparente

Concursurile de arhitectură și urbanism reprezintă o practică internațională curentă, obligatorie pentru obiective cu caracter public (proiecte de clădiri, spații publice, parcuri, evenimente etc.). Faptul că această modalitate de alegere a proiectelor nu se aplică în București se reflectă direct în calitatea construcțiilor și a spațiilor publice.

În 2015, în Bucureşti nu s-a organizat niciun concurs public, deşi s-au purtat mai multe discuţii privind realizarea temelor de concurs pentru refacerea pieței și Halei Matache și pentru reabilitarea unor imobile ale Academiei Române.
În absenţa concursurilor de arhitectură sau urbanism, regula o reprezintă achizițiile publice pe criteriul celui mai mic preț. Modul de atribuire a lucrărilor de interes public prezintă câteva caracteristici comune, în cazul Primăriei Generale şi a Primăriilor de sector:
• condițiile restrictive şi preferenţiale de participare (favorizarea portofoliilor profilate şi a firmelor de construcţii, cu subcontractarea serviciilor de arhitectură) ;
• concursuri cu doi participanţi, dintre care unul prezintă o ofertă foarte slabă;
• legitimitatea discutabilă a componenței juriului (jurii fără specialişti) şi lipsa de transparenţă (componenţa juriului nu este publicată);
• încredinţarea proiectelor direct către constructor duce în final la execuţia unor lucrări cu valoare arhitecturală scăzută.

O metodă „soft” (mascată) de ocolire a concursului public este atribuirea directă a lucrării echipei de proiectare. Practicile curente ale administraţiei restricţionează dreptul de participare la competițiile organizate pe bani publici, privând oraşul de accesul la proiecte valoroase.
Proiecte care necesită realizarea de concursuri publice, cunoscute de administrația publică locală, sunt legate de reamenajarea piețelor reprezentative din oraș: Revoluției, Romană, Unirii, Universitate, dar și zona Berzei-Buzești pentru Hala Matache. Alte obiective care pot face obiectul concursurilor publice sunt școli, instituții, locuințe sau intervențiile în spațiul public.

Soluții posibile

• elaborarea unei strategii investiționale în mod transparent • corelarea și transparentizarea procedurilor de gestiune a proiectelor de importanţă publică, cu promovarea concursurilor de arhitectură şi urbanism • elaborarea temelor pentru investiții împreună cu organizațiile profesionale de specialitate şi informarea și consultarea corectă a tuturor actorilor publici • încurajarea participării la concursurile publice a arhitecților și urbaniștilor tineri (de exemplu, modelul francez permite asocierea tinerilor profesionişti cu un birou cu experienţă) •

Clădiri publice realizate fără concurs de arhitectură

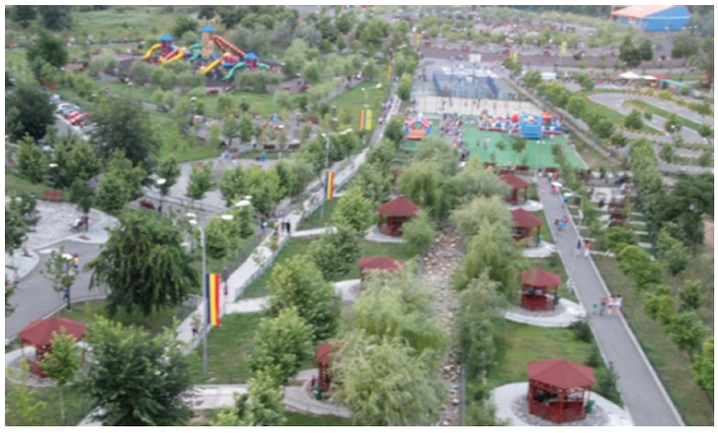
76. Teatrul de operetă Ion Dacian

@hotnews.ro, 2015

77. Casa Artelor

@bewhere.ro, 2012

Clădirile publice ar trebui să reprezinte prima sursă de concursuri, fiind realizate pe banii din bugetul local. În aceste condiții, atribuirea directă a proiectelor este o formă de a priva majoritatea arhitecţilor şi a altor specialişti în favoarea unei minorități avantajate şi, în final, de a priva întregul oraş de o arhitectură reprezentativă.

Amenajări de spații verzi fără concurs, prin licitație publică pe criteriul celui mai mic preţ

78. 79.

Parcul „Lumea Copiilor" (sau „Piedone") amenajat în incinta Parcului Tineretului

@romanialibera.ro, 2015

@The Art of Piedone, 2015

Primăriile au făcut alocări bugetare pentru modernizarea parcurilor, prin soluții invazive de reducere a spațiilor verzi, care în plus au supradimensionat costurile de execuție în raport cu calitatea materialelor.

Pe structura bugetului actual, fondurile pentru cultură, culte și spații verzi fac parte din același pachet bugetar, distribuția variind de la un sector la altul. Tendința generală este de a orienta banii spre spațiile verzi, prin organizarea de licitații cu regim preferenţial, care produc ulterior amenajări la limita calității.

6.3. Agenda legislativă a OAR Bucureşti 2015-2016

Contextul politic fluctuant și modificările legislative frecvent necoordonate au impact puternic asupra meseriei de arhitect. Anul 2015 a fost unul al iniţiativelor legislative urbane. Rând pe rând, legile elementare din domeniul construcţiilor, precum 10/1995, 350/ 2001, și recent 50/1991, au intrat în plin proces de restructurare sub pretextul eficientizării procesului birocratic și al creșterii calităţii în mediul urban. Punctual, unele dintre problemele acute au fost rezolvate. În alte situaţii, însă, anumite dispoziţii din proiectele de lege îngreunează operativitatea politicilor publice urbane, care încearcă să vină în interesul comunităţilor și al patrimoniului.
În comunitatea arhitecților, accidentul din clubul Colectiv a trezit o atenţie specială pentru problemele legate de calitatea și de aspectele legislative ale proiectării. Se observă o creștere a implicării arhitecților în problema reglementărilor tehnice și a informării populației cu privire la calitatea mediului construit. Arhitecţii au solicitat sistematizarea normelor și legilor din construcții într-un cod unitar, stabilirea răspunderilor legale şi asigurarea unui cadru real pentru creșterea calității proiectelor. Totodată, momentul Colectiv a revelat unora dintre arhitecţi vocaţia publică a profesiei lor şi responsabilitatea comună pentru siguranţa, dar şi calitatea vieţii în Bucureşti.

Acțiuni legislative

Enumerăm mai jos principalele puncte ale agendei legislative a OAR Bucureşti:

1. Legea nr. 50/1991 privind autorizația lucrărilor de construire:

• separarea autorizării monumentelor istorice de autorizarea celorlalte clădiri din zona construită protejată - respinsă de Camera Deputaților;

• excluderea de la autorizare a monumentelor istorice cu funcția de spital, aflate în proprietatea Ministerului Apărării - reformulată în cadrul ședinței din Camera Deputaților și obligativitatea redactării obligației de folosință de către Direcțiile de Cultură ale Ministerului Culturii ca variantă la autorizare;

• respingerea autorizării tacite a lucrărilor de construire - în lucru la MDRAP;

• revizuirea legislativă în vederea realizării Codului Urbanismului și Construcțiilor - în lucru la MDRAP.

2. Legea nr. 10/1991 privind calitatea în construcții:

• suprareglementare - modificare prin refuzul de a lua în vedere punctul de vedere al OAR:

3. Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul:

• revizuirea normelor metodologice - modificare prin refuzul de a lua în vedere punctul de vedere OAR;

• revizuirea legislativă în vederea realizării Codului Urbanismului și Construcțiilor - în lucru la MDRAP.

4. Legea nr. 184/2001 privind Organizarea şi exercitarea profesiei de arhitect:

• revizuire norme metodologice - participare la discuții cu ministerele de resort, modificare prin refuzul de a lua în vedere punctul de vedere OAR.

5. Hotărârea de Guvern 28/2008 privind privind aprobarea conţinutului-cadru al documentaţiei tehnico-economice aferente investiţiilor publice, precum şi a structurii şi metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiţii şi lucrări de intervenţii

• revizuire norme metodologice - modificare prin refuzul de a lua în vedere punctul de vedere OAR:

6. Modificarea Normativului de siguranță la incendiu P118

• formă revizuită în testare în 2016 cu posibilitatea amendării pe parcurs - susținută cu propuneri de OARB.

7. Regulamentul pentru autorizarea, construirea și amplasarea mijloacelor de publicitate în Municipiul București - elaborare cu sprijinul grupului de lucru OAR-RUR-DCMB aflat în circuitul de aprobare.

8. Regulamentul privind elaborarea şi avizarea planurilor de amenajare peisagistică a parcurilor/ grădinilor publice, a scuarurilor şi a spaţiilor verzi aferente căilor de circulaţie sau cursurilor de apă existente pe teritoriul Municipiului Bucureşti – amendamente trimise în etapa de consultare publică - nu au fost introduse în Regulament.

Utilitatea publică a OAR

1. Acțiuni legislative – luări de cuvânt în Comisiile parlamentare, ministerele de resort și administrația publică locală

2. Anuala de Arhitectură – promovarea misiunii arhitectului și a bunelor practici de intervenție în spațiul public

3. Formare profesională – cursuri, conferințe

4. Dezbateri profesionale – modificări legislative, Planul Integrat de Dezvoltare Urbană - Zona Centrală București etc.

5. Protecția patrimoniului – publicaţii („București Arhitectură. Un ghid adnotat”), cereri de clasare în regim de urgență, întâlniri periodice de lucru cu Ministerul Culturii şi INP etc.

6. Relația cu administrația publică - discuții pentru înființarea unui Centru de Planificare Urbană, discuţiile cu candidaţii la funcţia de Primar General 2016, participarea în grupuri de lucru ministeriale, protocoale cu primăriile etc.

7. Educație şi promovarea culturii construite – revista „A&B - Arhitecții și Bucureștiul”, Anuala de Arhitectură Bucureşti etc.

8. Centrul de informare – Raportul pentru București 2016

Deși OAR este investit prin lege să reprezinte profesia de arhitect, organizația nu este utilizată de administrația locală și centrală ca atare. de aceea există o discrepanță între oferta pe care o au arhitecții și posturile din administrație.

Concluzie:
Arhitectura și cultura urbană sunt de utilitate publică.

Numărul de arhitecți cu drept de semnătură activi în 2015 a fost de 868, reprezentând 28% din numărul total de 3785 al arhitecților cu drept de semnătură înscriși la în OAR București. În timp ce arhitecţii deplâng lipsa proiectelor, locuitorii oraşului reproşează lipsa arhitecţilor din forul public care le influenţează zilnic viaţa.
Rolul și prezența arhitecților în viața orașului sunt foarte scăzute, într-o măsură care reflectă totodată gradul de cultură urbană al societății. Lipsa de dialog cu administrația publică și inconsecvența politicilor urbane au contribuit la conturarea unei imagini nefavorabile a arhitectului în percepţia colectivă a locuitorilor. Arhitectul este blamat pentru multe dintre problemele orașului, fiind perceput ca un specialist preocupat exclusiv de comenzi private, absent de pe scena interesului public.

Ordinul Arhitecților din Romania (OAR) este o organizație profesională de interes public, înființată în baza legii 184/2001 privind organizarea şi exercitarea profesiei de arhitect.
OAR are următoarele misiuni:
a) protejează și promovează calitatea produsului de arhitectură și urbanism;
b) urmărește exercitarea competentă și calificată a profesiei în respectul codului deontologic al acesteia;
c) propune reglementări legislative și normative specifice, în vederea promovării lor;
d) reprezintă interesele membrilor săi în fața autorităților publice și administrative, precum și în organismele profesionale internaționale;
e) atestă arhitecților dreptul de semnătură și gestionează Tabloul Național al Arhitecților. Atribuția Ordinului Arhitecților din România privind acordarea dreptului de semnătură nu poate fi exercitată de nici o altă instituție sau asociație profesională.

Soluții posibile

Recunoaşterea utilităţii publice a OAR, prin misiunile sale:

• asigurarea calităţii actului de arhitectură, factor esenţial al calităţii vieţii, prin controlul dreptului de semnătură, prin cursuri de dezvoltare profesională continuă a arhitecţilor, prin concursuri de arhitectură pentru proiectele de interes public;

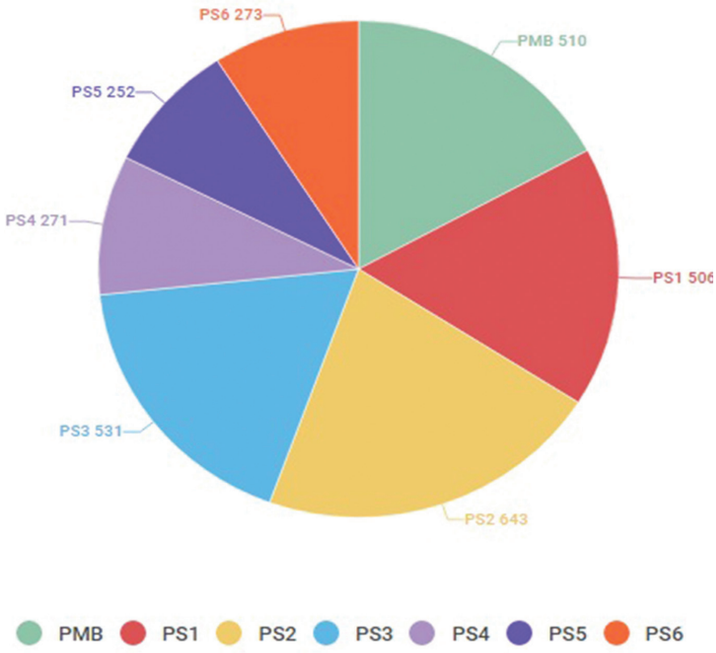
• medierea între autoritatea publică şi beneficiarul de arhitectură;

• formarea gustului public şi a conştiinţei urbane, în care rolul arhitectului nu mai este strict utilitar, ci mai ales cultural, prin workshopuri participative şi cursuri deschise publicului larg, emisiuni, publicaţii etc.;

• arbitrarea raportului de forţe între interesele dezvoltării imobiliare şi valorificarea patrimoniului;

• reforma educaţiei de arhitectură poate consolida rolul arhitectuluirevizuirea curriculei universitare, a cursurilor și a proiectării în scopul formării unei culturi solide, profesionale şi generale, şi implicit a unei gândiri critice care să pună în cauză statu quo-ul oraşului

• selecția reală a profesioniștilor în posturile importante din universități.

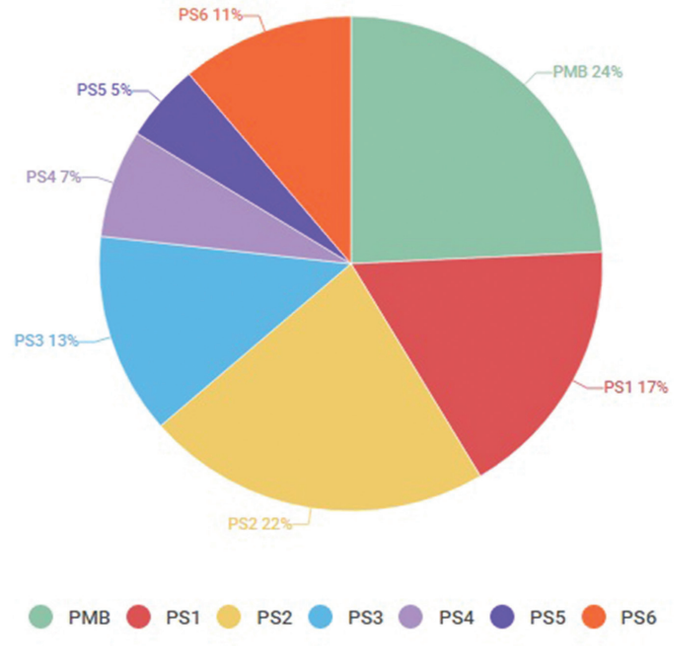
Situația autorizațiilor de construire în București

Din totalul de 10619 dovezi care au fost înregistrate la OARB în 2015, doar 2986 reprezintă proiecte realizate în București (28%).

79. Numărul de autorizații de construite emise în raport cu suprafețele sectoarelor bucureștene *@OARB, 2016*

La nivelul administrației locale, împărțirea pe sectoare arată discrepanțele din teritoriu în ceea ce privește interesul pentru anumite zone. PMB eliberează autorizații pentru zona construită protejată, fiind la egalitate cu Sectorul 1. Sectorul 2 este cel mai atractiv pentru investiții, în timp ce Sectoarele 4, 5 și 6 reprezintă ultimele poziții.

- 510 la PMB (17%) -
- 506 la PS1 (17%) - 67,50 km²
- 643 la PS2 (22%) - 32 km²
- 531 la PS3 (18%) - 35 km²
- 271 la PS4 (9%) - 34 km²
- 252 la PS5 (8%) - 29 km²
- 273 la PS6 (9%) - 37 km²

80. Investiții pe anul 2015 *@OARB, 2016*

Valoarea totală declarată a investițiilor, de 3.270.346.370 lei (~728 mil Euro) în 2015, variază în funcție de tipurile de intervenții urbane. Fruntașe sunt Primăria Generală pe zona protejată și Sectorul 2:

- 24% la PMB
- 17% la PS1
- 22% la PS2
- 13% la PS3
- 7% la PS4
- 5% la PS5
- 11% la PS6

Din suma totală a investițiilor, 3.000.000 lei (0,1%) reprezintă realizarea de chioşcuri, firme, reclame și elemente de signalistică, 52.000.000 lei (1,6%) reprezintă demolări, iar 47.600.000 ron (1,2%) reabilitări termice (= 84% din investițiile publice).

.

Locuitorii Bucureștiului au dreptul la arhitectură și peisaj urban, la fel cum au dreptul la sănătate și justiție

Concluzie 1) Bucureștiul este într-o situație critică

Raportul pentru București 2016 (RB16) a încercat să surprindă în cât mai multe ipostaze un oraș care funcționează sincopat, în parte din cauza politicilor urbane contradictorii. Consecințele însumate ale problemelor punctuale expuse pe capitole - cărora li se pot adăuga altele încă necartate - arată o situație critică, în creștere, a decalajului de dezvoltare și gestiune față de restul capitalelor europene. Deciziile au fost conflictuale cu zona periurbană, în detrimentul interesului public, împiedicând dezvoltarea economică sustenabilă și atingerea statutului de capitală-metropolă europeană. Acest lucru implică atât o deconectare de competiția cu alte orașe, cât și limitarea atractivității orașului pentru locuitorii săi.

Concluzie 2) Administrația orașului este slăbită, incoerentă și arbitrară

Deciziile și politicile locale nu se bazează pe date statistice, evaluări științifice sau analize de impact, ci pe decizii subiective și influențe politice. Proiectele mari, planurile și strategiile urbane nu au continuitate între mandate și se află la latitudinea voinței politice. Majoritatea instituțiilor care se ocupă de problemele urbanistice (Serviciul de Urbanism al PMB, Serviciile de urbanism de sector, Direcția de Cultură a Municipiului București etc.) nu sunt dotate cu resursele umane și financiare necesare pentru desfășurarea atribuțiilor, fiind în prezent doar un birou de avizare, care nu acoperă necesitățile calitative și nici bunele practici în oraș. Blocajul acestora duce la blocajul investițiilor și abuzuri asupra țesutului urban.

Concluzie 3) Lipsa de transparență și informare adecvată a creat o falie importantă între societate și administrație.

Administrația publică are în general un contact superficial cu cetățenii și organizațiile profesionale, cei care pot fundamenta și optimiza planurile acesteia. Proiectele de impact urban (PIDU, PMUD, Diametrala Berzei-Buzești etc) nu sunt comunicate cetățenilor în forme accesibile nespecialiștilor. Acest fapt a creat disfuncții sau conflicte, care apar în general după începerea implementării unui proiect, atunci când locuitorii încep să vizualizeze impactul proiectului propus și să ceară amendamente. Similară este situația proiectelor de reabilitare a fondului construit (consolidări, reabilitări termice, reabilitarea fațadelor etc), unde administrația este responsabilă cu informarea asupra mecanismelor existente, a recomandărilor de bune practici și a respectării proiectelor în forma autorizată.

Concluzie 4) Resursele urbane sunt utilizate inadecvat și nesustenabil

RB16 pune în lumină neglijarea sistematică a anumitor categorii de resurse urbane: spațiile verzi, spațiul public, patrimoniul și arhitectura, toate acestea fiind esențiale pentru o dezvoltare optimă. Degradarea și folosirea improprie au consecințe directe asupra calității vieții urbane, nesatisfăcătoare în București, printre cele mai slabe dintre orașele europene.

Două categorii de acţiuni sunt importante pentru depășirea situației de criză și pentru asigurarea dezvoltării sustenabile a Bucureştiului:

- **acțiuni de ordin legislativ** care să conducă la asumarea statutului de capitală europeană;
- **acțiuni de ordin politic-administrativ** care să confere oraşului o structură de dezvoltare și planificare de interes național.

1) Înființarea centrului de planificare urbană și metropolitană

Pierderea înregistrată prin desființarea în 2010 a Centrului de Planificare Urbană și Metropolitană București, de pe lângă Consiliul General al Municipiului București, este mare și nejustificată, iar efectele negativ-ireversibile sunt vizibile și în prezent. Constatând că celelalte capitale europene au în sprijinul instituției Primarului un aparat complex, bine organizat, care poate să ofere mandatelor administrative continuitate, logică și fundamentare în ceea ce privește deciziile luate și aplicarea lor, RB16 demonstrează că un astfel de centru trebuie reînființat de urgență.

2) Adoptarea unei Legi a Bucureștiului

Este necesară adoptarea unei legi dedicate capitalei, cu scopul de a defini statutul special al Bucureștiului, care să permită ulterior acordarea unei arii metropolitane și restructurarea administrativă, două obiective obligatorii pentru dezvoltarea sustenabilă și creșterea competitivității.

3) Întărirea administrației publice

Ca organizație profesională care se ocupă de modelarea orașului, ne dorim o administrație deschisă, pregătită profesional și care să acționeze ca un partener în dezvoltarea urbană. În acest moment, administrația este subdimensionată și insuficient motivată pentru adoptarea unor măsuri de eficientizare a procesului.

4) Creșterea nivelului de informare și transparență în activitatea administrației publice

Comunicarea corectă, transparentă și permanentă cu cetățenii este o necesitate. Proiectele și strategiile trebuie traduse în limbaj accesibil populației pentru a putea fi ulterior implementate și monitorizate corespunzător. Piedicile în comunicare impuse pentru a ocoli un proces de consultare publică lucrează nu doar în defavoarea locuitorilor, dar și a administrației locale care, astfel, pregătește strategii care nu au susținere publică, deci pot fi ușor răsturnate de decizii politicie de opoziție.

5) Aprobarea și implementarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă București-Ilfov

PMUD este unul dintre principalele documente care pot remedia blocajele actuale, atât în gestiunea, cât și în ceea ce privește îmbunătățirea calității spațiului public. Schimbarea modului de a înțelege și gestiona traficul în oraș și orientarea către diversificarea tipurilor de mobilitate sunt esențiale pentru confortul locuririi și îmbunătățirea condițiilor de mediu**.**

6) Politici coerente pe termen scurt și mediu pentru regenerare urbană – integrarea patrimoniului, consolidarea și reabilitarea fondului construit reprezentativ

Riscul seismic ridicat și starea, în general, depreciată a fondului construit din București sunt probleme care cer o atenție imediată și politici publice pentru diminuarea riscului, reabilitarea și revitalizarea fondului construit existent (și nu doar a celui cu valoare de patrimoniu).

7) Acțiuni punctuale care să limiteze pericolul evenimentelor de tip Colectiv.

RB16 ilustrează că acțiuni mici pot experimenta și valida soluții care să fie utilizate pe scară mai amplă, fiind esențiale pentru a repara fractura dintre administrație și societate. Măsurile coercitive nu rezolvă de fapt problemele, reușind în schimb să blocheze dezvoltarea economică și să amplifice conflictele.

8.1. Participanții la Anuala de Arhitectură 2015 „Construind comunitatea”

Evenimente

AMAis - Asociaţia Metodelor Alternative de Integrare Socială • *SenseAbility™*

ARCEN - Asociaţia Română pentru Cultură, Educaţie și Normalitate • *La pas prin Bucureștii Noi*

Echipa Lucian Bărăitaru, Iuliana Dumitru, Iris Șerban, Bogdan Stănescu • *Faţadele sunt ale comunităţii*

Asociația Culturalis • *Modelează-ţi orașul*

De-a arhitectura • *De-a arhitectura expo*

Asociaţia Mișcarea Civică „Miliția Spirituală” • *CRIM LA LICEU – puterea implicării*

Asociaţia Romano ButiQ și K Consulting Management and Coordination (KCMC) • *Festivalul Solidarităţii Intercomunitare - PAKIVALO*

Asociația Tangaj Dance • *DANCE FILM PLATFORM_ 2 zile cu film de dans contemporan și arhitectură*

Asociaţia URBOTECA, arh. urb.Vera Marin, arh. Oana Pavăl, arh. Daniela Calciu, Ec. Alina Vlasă, arh. urb. Irina Rotaru • *Construind comunicare - JOC DE ROL URBOTECA*

Urbaneye • *Festival de film de arhitectură*

Echipa: Studenţii grupei 25A (anul 2 de studiu, Universitatea de Arhitectură și Urbanism “Ion Mincu”, Facultatea de Arhitectură) Conf. Dr. Arh. Florian Stanciu, Asist. Drd Tudor Elian, Asist. Drd. Anca Malaşincu • *Expoziția „Locuirea în Bucureștii Noi. Case, curţi, oameni”*

Activități în comunitate

Echipa Dinu Drog, Iulian Ungureanu, Matei Arnăutu, Roxana Staicu, Vlad Cătună • *InCotroceni*

Grupul de Iniţiativă prelungirea Ghencea, Raluca Florentina, Ghiţă Ceacâr • *„Vrem un parc în Prelungirea Ghencea. Ce-i de făcut?”*

Echipa Laura Șerban, președinte Asociaţia de proprietari bloc 3, Șos. Giurgiului 164, Luminiţa Sandu, Președinte Asociaţia de proprietari bloc 5, Asociaţiile de proprietari blocurile 13, 14 și 15, dna Tania Radu și dna Alina Ionescu, consultant arh. Raluca Munteanu • *Vecini la bloc în grădină*

Echipa Alex Axinte – arhitect, studioBASAR, Cristi Borcan – arhitect, studioBASAR, Vlad Cătună – socio-antropolog, Cristi Stoian - student arhitect • *Teii în acțiune*

Echipa: Alex Axinte – arhitect, studioBASAR, Cristi Borcan – arhitect, studioBASAR, Maria Daria Oancea – arhitect, Andrada Bulai – student arhitect, Iulia Radion - student arhitect, Andrei Alb – socio-antropolog • *Timpuri noi în acțiune - Biblioteca Metropolitana București, Filiala Emil Gârleanu, Bdul Octavian Goga nr. 6, bloc M2*

Asociația Komunitas • *Cinematograf în aer liber în cadrul Zilei Cartierului Timpuri Noi*

Echipa: Universitatea Spiru Haret, Facultatea de Arhitectură - lector dr. arh. Maria Duda, lector dr. arh. Andreea Matache, asist dr. arh. Raluca Niculae, CeRe (Centrul de Resurse pentru Participare Publică) - Nicoleta Chiriţă, Iniţiativa Favorit - Marilena Trică, Odaia Creativă – Anamaria Vrabie, Irina Paraschivoiu • *Grădina de vară Favorit. Împreună în Drumul Taberei, zona fostului cinematograf Favorit, Casa Monteoru, Calea Victoriei nr. 115, Sector 1*

Datele de contact ale echipelor pot fi obținute la cerere de la Filiala Teritorială București a OAR prin e-mail la adresa: oarbuc@rdsmail.ro.

8.2. Referințe bibliografice (articole, studii)

Cap. I Dezvoltarea urbană

• ***Zona Metropolitană București - un proiect uitat de autorități*** (Capital.ro, 2016) - *http://goo.gl/aHdqEb*

• ***București, o căruță cu șapte vizitii*** (Epoch Times, 2016)- *http://goo.gl/bdwRx1*

• ***Proiectul Legii Capitalei - prevederi*** (Agerpress, 2011)- *http://goo.gl/QUBD3v*

• ***Sunteți de acord cu desființarea primăriilor de sector și administrarea Bucureștiului de către Primăria capitalei și Consiliul General?*** *(Chestionar MDRAP, 2010)* - *http://goo.gl/QUBD3v*

• ***Desființarea Centrului de Planificare urbană și metropolitană București***

(Comunicat de presă PMB, 2010) - *http://goo.gl/DEsIv2*

• ***Gheorghe Pătrașcu: Dezvoltarea urbană în România și București după anul 1990***

(Oranouă.ro, 2015)- *http://goo.gl/lw9jto*

• ***Planul care va transforma centrul Bucureştiului. Cum vor arăta malurile Dâmboviței***

(Gândul.info 2013) -*http://goo.gl/5zLdJ7*

• ***Groapa Văcăreşti sau Parcul-Deltă al Bucureştiului*** (Igloo, 2013) - *https://goo.gl/xMmfvn*

• ***Exproprieri masive pentru modernizarea centurii capitalei*** (Gândul, 2016) - *http://goo.gl/3iTJG1*

• ***Cum este distrus cartierul Florească: spațiile verzi dintre blocuri au fost retrocedate și la câțiva metri de construcțiile vechi au răsărit clădiri noi*** (Hotnews.ro, 2015)- *http://goo.gl/tgKjRg*

• ***Gheorghe Pătrașcu, arhitectul-șef al Capitalei: În România nu se poate construi fără derogări*** (hotnews.ro) - http://goo.gl/uTJ3S9

• ***Politica pentru arhitectură în România 2010 - 2015. Cultura mediului construit şi calitatea vieții***

(OAR, 2015) - *http://goo.gl/hpgrYx*

Cap. II Domeniu public și spațiu public

• ***Raport de audit al accesibilității spațiului public urban*** (Activewatch.ro, 2014) - *http://goo.gl/1RSWjr*

• ***Calitatea spațiului public în București*** (Adrian Majuru, Bucureștii Vechi și Noi, 2013) - *http://goo.gl/1RSWjr*

• ***Improvizații în spațiul public*** (Vlad Cătună, Dilema Veche, 2015) - *http://goo.gl/ZaFNhR*

• ***Dosar Planul de Mobilitate Urbană Durabilă București - Ilfov*** (pmb.ro, 2015) - *http://goo.gl/O5fgIv*

• ***Prezentarea Moshe Hirsh la Conferința Sustainable mobility for everyone'***

(16 - 17 June 2015 / Politehnica University of Bucharest, România. Proiectul ENDURANCE, the European SUMP - network) - *https://goo.gl/9Q69dK*

• ***De ce nu știe lumea ce este PMUD – ghid pentru cetățeni și autorități*** (Optar.ro, 2015) - *http://goo.gl/xNkd76*

• ***Remodelarea integrată a mobilității și a spațiilor publice*** (Mihaela Negulescu, Agir.ro, 2014) - *http://goo.gl/sYeBz9*

• ***Arhitectul-șef al Capitalei: Am fost împotriva pasajului Basarab*** (Ziare.com, 2011)- *http://goo.gl/1DxBQL*

• ***Traficul rutier: Bucureștiul, comparat cu alte orașe din Europa. Ce trebuie să facă viitorul primar general*** (hotnews.ro, 2016) - *http://goo.gl/HBk5rW*

• ***Bucureşti frumos, versus banii din publicitatea stradală - Bucureștenii, "mutanți ai imaginii urbane"***

(EpochTimes.ro, 2015) - *http://goo.gl/DNxCqX*

• ***Spulberarea unui mit: Parcarea pe trotuar este ilegală, chiar dacă se lasă un metru liber pentru pietoni. Poliția Rutieră interpretează eronat legea, contrar deciziilor justiției*** (hotnews.ro, 2016) - *http://goo.gl/84xaAn*

• ***Mostra de neputință a autorităților din Capitală: un trotuar recent reabilitat din centrul Bucureștiului este în continuare plin de mașini parcate neregulamentar, deși problema a fost semnalată încă de la începutul anului***

(hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/uep0jx*

• ***Criza locurilor de parcare de reședință din marile cartiere de blocuri. Cum a ajuns Primăria Sectorului 6 să închirieze trotuarele drept locuri de parcare*** (hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/FCnuzF*

Cap. III - Locuire și comunitate

• ***Sinteza raportului de audit al performanței privind eficiența și eficacitatea programelor și măsurilor întreprinse în scopul de a preveni efectele unui cutremur major în municipiul București, 2014*** - online: *http://goo.gl/aUmlrT*

• ***Primiți cu cutremurul? - Investigație Casa Jurnalistului***

(http://vlad.casajurnalistului.ro/, 2011) - *https://goo.gl/j9lUEq*

• ***Auditul performanței utilizării fondurilor publice pentru reabilitarea termică a blocurilor de locuințe, la nivelul sectoarelor municipiului București, în perioada 2010-2014***

Curtea de Conturi 2014, pp. 201-208 - online: *http://goo.gl/vivvL0*

• ***Reabilitarea clădirilor interbelice*** (Viorica Buică, Igloo, 2007) - *https://goo.gl/RLF66f , https://goo.gl/j728Th*

• ***Spații urbane în acțiune - Activare comunitară în cartierele de blocuri din Bucureşti,*** Miruna Tîrcă, Alex Axinte, Cristi Borcan, 2015 - online: *http://goo.gl/iiY7J8*

• ***Cartier de București - Cercetare socio-antropologică Cartierele Tineretului, Timpuri Noi și Tei din Bucureşti,*** Asociația Komunitas, 2015) - online: *http://goo.gl/SOqew9*

• ***Revitalizarea urbană orientată spre comunitate***, Asociația Urban2020, 2011

online: *http://goo.gl/FfTiq0*

• ***Locuirea socială în București între lege și realitate,*** Centrul pentru Dezvoltare Urbană și Teritorială CDUT, 2016

online - *http://goo.gl/AJyXhm*

• ***Planul de acțiune pentru mediu al municipiului București, 2011 -*** online: *http://goo.gl/XD7MXT*

• ***Auditul performanței utilizării fondurilor bugetului local pentru amenajări peisagistice şi întreţinere spaţii verzi la nivelul Municipiului București, în perioada 2007-2014,*** Raport Curtea de conturi 2014, pp. 195-201 - online: *http://goo.gl/vivvL0*

• ***Consiliul local sector 1 vrea să amplaseze încă o statuie în Parcul Kiseleff. Arhitecţii contestă modul de organizare a concursului prin care urmează să fie ales monumentul***

(hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/P73vj*

• ***Consiliul General discută în ultima şedinţă din acest mandat mai multe proiecte imobiliare controversate*** (hotnews.ro) - *http://goo.gl/SKpRU6*

Cap. IV - Patrimoniu și identitate

• ***Patrimoniul Bucureștiului. Raport 2008-2012*** (Pro.Do.Mo.) - online: *http://goo.gl/vaU5qW*

• ***Capitala României, pe lista obiectivelor istorice cele mai amenințate cu dispariția, la nivel mondial - Nominalizarea la categoria centre istorice în pericol a organizației mondiale World Monuments Fund*** (EpochTimes.ro, 2016) - *http://goo.gl/b3pBnk*

• ***37 incendii la monumente istorice şi 110 furturi de patrimoniu în ultimul an***

(Mediafax.ro, 2012)- *http://goo.gl/2pjTFe*

• ***Descentralizarea pune în pericol clădirile de patrimoniu*** (Digi24.ro, 2013) - *http://goo.gl/JtgwVx*

• ***Revitalizare comunitară şi impact de dezvoltare economică inovatoare prin valorificarea patrimoniului comunitar nefolosit*** - Conferinţa naţională, Palatul Victoria, 2016 - *http://goo.gl/bkUkT6*

• ***Prima campanie de identificare a spațiilor nefolosite din București - proiectul Calup***

(Arhitecții și Bucureștiul, #54, 2015, pp. 7-12)- online: *https://goo.gl/0nFq9m*

• ***Hala Matache a fost demolată ilegal. Primăria Capitalei ar putea fi somată să o reconstruiască***

(dcnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/PoGB7J*

• ***O casă negustorească veche de peste o sută de ani de pe strada Matei Voievod din Capitală a fost demolată. Primăria condusă de Onțanu a autorizat demolarea*** (hotnews.ro, 2016) - *http://goo.gl/39glXt*

• ***Cum se poate pierde identitatea unui monument istoric. Distrugerea patrimoniului „minor”***

(Dan Mohanu, arhitectura-1906.ro, 2012) - *http://goo.gl/wPO1Bz*

• ***Învață de la profesioniști cum se mutilează casele vechi în București!***

(www.rezistentaurbana.net, 2015)- *http://goo.gl/b9D2E8*

• ***Reabilitarea termică a clădirilor monument și din zonele protejate s-ar putea face fără autorizație de construire - Proiect legislativ*** (hotnews.ro, 2014) - *http://goo.gl/zKbrT9*

• ***Vlad Alexandrescu denunță corupția care distruge patrimoniul național. „Există rețele care funcționează”*** (republica.ro, 2016) - *http://goo.gl/IVrF3Z*

• ***Cum a ajuns Hanul Solacolu dintr-o bijuterie arhitecturală o ruină. Cum poate fi salvat***

(romaniacurata.ro, 2015) - *http://goo.gl/0xKgmt*

• ***Primăria Capitalei a inventariat clădirile dărăpănate din centrul Bucurestiului și a identificat proprietarii, dar nu poate face nimic pentru că nu a aprobat regulamentul de aplicare a legii*** (hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/daHMNm*

• ***Reabilitarea fațadelor clădirilor, obligația proprietarilor*** (agerpres.ro, 2013) - *http://goo.gl/q9Zr3v*

• ***De ce arată Centrul Vechi din București ca un bâlci fără reguli? Administratorii teraselor nu pot fi amendați din cauza unei scăpări legislative*** (hotnews.ro, 2014) - *http://goo.gl/U30NWF*

• ***Străzile pietonale din Centrul Istoric, pline de mașini*** (hotnews.ro, 2015)- *http://goo.gl/CfWxtG*

• ***Practica judiciară - Protejarea patrimoniului și accesul la justiție al ONG-urilor***

Asociația Salvați Bucureștiul, 2012 - *http://goo.gl/ofyDO1*

• ***Monument istoric avariat de ISU, cu participarea poliției locale***

(Observatorulurban.ro, 2015) - *http://goo.gl/InJmyf*

Cap. IV - Guvernanță

• ***Planul Urbanistic General al capitalei, prelungit până în 2018*** (agerpres.ro, 2015) - *http://goo.gl/iWnt0X*

• ***Implementarea PUG - Constituirea bazei de date urbane și politicilor urbane*** (pmb.ro, 2002) - *http://goo.gl/FSVqv3*

• ***Pagina online a documentațiilor de urbanism din București*** (pmb.ro) - *http://goo.gl/8uLbNC*

• ***Hărți online ale Primăriei Generale București*** (v. 2008 - cu drum optim, v. 2007 - cu graf transport, Harta Velo, Zonarea Fiscală 2004, Zonarea Fiscală 2003, Harta Turistică, Registrul spațiilor verzi, Planul Urbanistic General (PUG), Harta monumentelor, Hărți de calitatea aerului) - *http://goo.gl/wHJ5dk*

• ***Dezbatere publică despre cum va arăta centrul Bucureștiului: cetățenii doresc să nu se taie copaci, fără concerte în Piața Constituției, fără parcare sub spațiul verde de la Sala Palatului*** (hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/TMFaFh*

• ***Coșmarul din Prelungirea Ghencea: Consiliul general discută săptămâna viitoare exproprierile necesare pentru lărgirea străzii*** (hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/3vkS58*

• ***Comercianții din Centrul Istoric cer adoptarea regulamentului pentru terase și Birou unic***
(hotnews.ro, 2013) - *http://goo.gl/vb0Hhx*

• ***Sinteză a problemelor de dezvoltare urbană în România ultimilor 25 de ani cu accent pe problemele de dezvoltare ale Municipiului București*** (rept.unibuc.ro, 2002) - *http://goo.gl/eJuY61*

• ***Implementarea PUG - Constituirea bazei de date urbane și politicilor urbane*** (pmb.ro, 2002) - *http://goo.gl/FSVqv3*

• ***Pagina online a documentațiilor de urbanism din București*** (pmb.ro) - *http://goo.gl/8uLbNC*

• ***Hărți online ale Primăriei Generale București*** (v.2008 - cu drum optim, v.2007 - cu graf transport, Harta Velo, Zonarea Fiscală 2004, Zonarea Fiscală 2003, Harta Turistică, Registrul spațiilor verzi, Planul Urbanistic General (PUG), Harta monumentelor, Hărți de calitatea aerului) - *http://goo.gl/wHJ5dk*

Cap. IV - Calitatea arhitecturii

• ***Politica pentru arhitectură în România 2010-2015. Cultura mediului construit şi calitatea vieţii,***
Ordinul Arhitecților din România, 2010, - *http://goo.gl/hpgrYx*

• ***Primăria sector 4: Clubul Colectiv nu avea nevoie de autorizaţie de prevenire şi stingere a incendiilor pentru emiterea autorizaţiei de funcţionare*** (hotnews.ro, 2015) - *http://goo.gl/owPV28*

• ***The architectural profession in Europe 2014 – ACE Sector study -*** *www.ace-cae.eu/83/?L=0*

Bibliografie auxiliară

• ***Arhitecții și Bucureștiul - Buletin informativ al Filialei Teritoriale București a Ordinului Arhitecților din România***

arhiva online: *https://goo.gl/gQbac4*

• ***Observatorul Urban București***

• ***Documentele atelierelor de lucru Primăria Generală București - Primăria din Paris*** (pmb.ro, feb 2016) -*http://goo.gl/vCqNcI*

• ***Locuirea în România (WorldBank, 2013)*** - *http://goo.gl/aRGac5*

• ***Recensământul populației și al Locuințelor - 2011*** - *http://www.insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/alte/2012/RPL_rezultate%20preliminare.pdf*

• ***Enhanced Spatial Planning as a Precondition for Sustainable Urban Development*** (Amenajarea extinsă a teritoriului ca o precondiție a dezvoltării urbane), Banca Mondială, 2013, online - *http://goo.gl/80VjZB*

• ***Strategia de dezvoltare teritorială a României România policentrică 2035,***

• ***Conceptul strategic București 2035*** - *http://www.csb2035.ro/*

• ***Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2014- 2020 -*** *http://goo.gl/6uc6Sn*

8.3 Abrevieri:

OAR - Ordinul Arhitecților din România

OARB - Filiala Teritorială București a Ordinului Arhitecților din România

RB16 - Raportul pentru București 2016

MDRAP - Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

MC - Ministerul Culturii

PMB - Primăria Generală a Municipiului București

CGMB - Consiliul General al Municipiului București

DCMB - Direcția pentru Cultură a Municipiului București

ALPAB - Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București

PS - Primăria de Sector

PS1- Primăria Sectorului 1

APL - Administrație Publică Locală

AC - Autorizație de Construire

CU - Certificat de Urbanism

PMUD - Planul de mobilitate urbană durabilă București-Ilfov

PIDU - Planul integrat de dezvoltare urbană Zona Centrală București

PUG - Planul urbanistic general

PUZ - Planul urbanistic zonal

Filiala Teritorială București a Ordinului Arhitecților din România

Colegiul Director 2016

arh. Şerban Sturdza, Preşedinte

arh. Bogdan Traian Bogoescu, vicepreşedinte cu probleme legislative

arh. Raluca Munteanu, vicepreşedinte cu probleme profesionale

arh. Ana-Maria Goilav, vicepreşedinte comunicare şi imagine

arh. Emil Ivănescu, vicepreşedinte cu probleme organizatorice

arh. Iulius Cristea, trezorier

Consiliul Teritorial 2016

arh. Bogdan Traian Bogoescu, arh. Liviu Brandabur, arh. Daniela Calciu, arh. Lucian Corduneanu, arh. Iulius Cristea, arh. Matei Damian, arh. Mihai Ene, arh. Emil Ivănescu, arh. Ștefan Ghenciulescu, arh. Cristina Olga Gogiman, arh. Ana-Maria Goilav, arh. Niculae Grama, arh. Tania Iancu, arh. Marian Augustin Ioan, arh. Georgică Mitrache, arh. Raluca Munteanu, arh. Mircea Ochinciuc, arh. Luminița Antoaneta Patron, arh. Gheorghe Pătrașcu, arh. Lucian Pârvulescu, arh. Maria Flavia Roșu, arh. Adrian Spirescu, arh. Şerban Sturdza, arh. Marius Voica

Autorii Raportului pentru București 2016

arh. Bogdan Traian Bogoescu, arh. Adrian Bălteanu, arh. Mariana Celac, arh. Ana-Maria Goilav, arh. Dan Marin, arh. Raluca Munteanu, arh. Alexandra Stoica, arh. Șerban Sturdza, arh. Teodor Zoran

Copertă: **Dan Perjovschi**

Publicaţie a Ordinului Arhitecţilor din România, Filiala Bucureşti

Str. Sf. Constantin nr. 32, sector 1, 010219, București, România

Punct de lucru: Str. Academiei nr. 18 - 20, sector 1, 010014, București, România

tel/fax: 021-3039226, 021-3077163

e-mail: oarbuc@rdsmail.ro

web: www.oar-bucuresti.ro

NOTĂ

Completarea Raportului cu sesizări, informaţii sau studii de caz concludente pentru intervențiile din Bucureşti, relevante din punct de vedere arhitectural şi urbanistic, se poate face la adresa de email ***legislatie.oar@gmail.com*** cu mențiunea „**RB17**”.